

Strategia de dezvoltare locală a comunei
Râu de Mori, județ Hunedoara 2021 - 2027

FOAIE DE CAPĂT

DENUMIRE PROIECT		STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI RÂU DE MORI, JUDEȚ HUNEDOARA, PENTRU PERIOADA 2021 – 2027
CONTRACT		1527/23.07.2021
BENEFICIAR	DENUMIRE	COMUNA RÂU DE MORI
	JUDEȚ	Hunedoara
	ADRESĂ	Râu de Mori, str. Principală , nr. 1
	C.I.F.	4633285
EXECUTANT	DENUMIRE	S.C. MULTI INVEST CONSULT S.R.L.
	JUDEȚ	Alba
	ADRESĂ	Sebeș, Str. Cpt. Av. Olteanu nr. 13
	C.I.F.	26631110
	REG. COM .	J01/121/2010
	MANAGER PROIECT	Hațegan Cornel
	EMAIL	office.multiprot@gmail.com
	TELEFON/FAX	0358.110.125
	SEMNĂTURA ȘI ȘTAMPILĂ	

Argument

Strategia de dezvoltare locală a comunei Râu de Mori, județ Hunedoara, pentru perioada 2021 – 2027 vine în întâmpinarea noului ciclu de programare a fondurilor europene, fapt ce a determinat și necesitatea actualizării Strategiilor de dezvoltare la nivel județean, regional și național.

Elaborarea unei strategii de dezvoltare locală are ca scop identificarea, analiza și implementarea obiectivelor strategice de dezvoltare a comunității locale în domeniile de acțiune identificate la nivel local și integrate în cele la nivel județean, regional, național și european.

Prin elaborarea strategiei se oferă un cadru de lucru, astfel, după analiza nevoilor și a perspectivelor fiecărei teme de interes local, se stabilesc obiective de dezvoltare și se concretizează o serie de priorități și măsuri pentru îndeplinirea obiectivelor. Strategia de dezvoltare pune la dispoziția autorităților publice locale un ghid în vederea îmbunătățirii vieții în comună. Dezvoltarea care, îndeplinind cerințele generației actuale, facilitează generațiilor viitoare îndeplinirea propriilor opțiuni, poartă denumirea de dezvoltare durabilă. Dezvoltarea durabilă urmărește reconcilierea între două aspirații fundamentale, și anume necesitatea dezvoltării economice și sociale, dar și protecția și îmbunătățirea calității mediului.

Strategia de Dezvoltare Locală pentru perioada 2021-2027 a comunei Râu de Mori își propune să antreneze toți actorii importanți, cu scopul de a lua decizii favorabile dezvoltării locale, pentru a fi valorificate toate posibilitățile și resursele locale, pentru a se atrage finanțări guvernamentale și europene în vederea îndeplinirii obiectivelor.

II.17.2. Factorul de mediu apă.....	58
II.17.3. Factorul de mediu sol.....	59
II.17.4. Managementul deșeurilor	60
II.18. Administrația publică locală	62
II.18.1. Structură.....	62
II.18.2. Buget.....	63
II.18.3. Ordinea publică.....	63
II.18.4. Asistență socială.....	63
II.18.5. S.V.S.U.....	63
CAPITOLUL III. Analiza SWOT	66
III.1. Analiza SWOT pentru resurse umane și învățământ.....	66
III.2. Analiza SWOT pentru economie, agricultură și turism	68
III.3. Analiza SWOT pentru infrastructură.....	70
CAPITOLUL IV. Consultarea populației	72
IV.1. Chestionarul.....	72
IV.2. Analiza chestionarelor	75
CAPITOLUL V. Viziunea și direcțiile strategice de intervenție.	83
V.1. Viziunea.	83
V.2. Corespondența cu strategia de dezvoltare 2014-2020	83
V.2. Direcțiile strategice de intervenție.Plan operațional.	85
V.2.1. Direcția de dezvoltare „Economie, agricultură și turism”	86
V.2.2. Direcția de dezvoltare „Infrastructură locală și utilități”	95
V.2.3. Direcția de dezvoltare „Educație, cultură și sport”	103
V.2.4. Direcția de dezvoltare „Sănătate și social”	116
V.2.5. Direcția de dezvoltare „Protecția mediului și păduri”.....	123
CAPITOLUL VI. Monitorizare și evaluare	129

Lista Abrevieri

Bibliografie

Anexa 1 - Lista agenților economici ce-și desfășoară activitatea în comună

Capitolul 1	Analiza contextului european, național, regional și local
--------------------	--

Capitolul I.1. Context european

În cadrul perioadei de programare 2021-2027 a UE, Politica de Coeziune a Uniunii Europene propune 5 priorități investiționale:

- o Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
- o Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
- o Europă conectată, cu rețele strategice de transport și digitale
- o Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
- o Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Capitolul I.2.   Context național

Adunarea Generală a Organizație Națiunilor Unite, de la New York, a adoptat în anul 2015 un document istoric – Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, document la care a aderat și România în calitate de stat membru al O.N.U. și al Uniunii Europene. Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă” reprezintă documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Prin cele 17 obiective ale sale, documentul propune un viitor mai bun, pentru toți cetățenii și pentru generațiile viitoare.

Aceste obiective, cu ținte clare pentru 2030, sunt:

○ OBIECTIVUL 1: FĂRĂ SĂRĂCIE

Ținte 2030:

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă
- Consolidarea sistemului național unitar a serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.

○ OBIECTIVUL 2: FOAMETE ZERO

Ținte 2030 :

- Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014
- Finalizarea cadastrului agricol
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018
- Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite

- Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone
- Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole
- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană.
- Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică

○ OBIECTIVUL 3: SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE

Ținte 2030

- Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri
- Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor
- Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate
- Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE
- Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, reprezentanți ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați
- Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor
- Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile
- Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale

- Reducerea mortalității cauzate de boli cronice
- Reducerea consumului de substanțe nocive

- OBIECTIVUL 4: EDUCAȚIE DE CALITATE

- Ținte 2030

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale
- Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă
- Accentuarea rolului, în procesul educational, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli
- Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional
- Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri
- Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE
- Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointeresării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe

- Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul
- Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor
- Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile

○ OBIECTIVUL 5: EGALITATE DE GEN

Ținte 2030:

- Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe
- Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare
- Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică

○ OBIECTIVUL 6: APĂ CURATĂ ȘI SANITAȚIE

Ținte 2030:

- Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare
- Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă
- Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%
- Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate
- Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură

- Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile

- OBIECTIVUL 7: ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE

Ținte 2030:

- Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vedea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile
- Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale
- Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile
- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi
- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor
- Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură

- OBIECTIVUL 8: MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

Ținte 2030:

- Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației
- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare

- Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă
- Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică
- Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți

○ OBIECTIVUL 9: INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ

Ținte 2030:

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți
- Îmbunătățirea siguranței rutiere
- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere
- Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare
- Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare
- Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe

○ OBIECTIVUL 10: INEGALITĂȚI REDUSE

Ținte 2030:

- Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate
- Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile
- Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului

○ OBIECTIVUL 11: ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE

Ținte 2030:

- Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii
- Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ
- Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială
- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic
- Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului
- Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului

- Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural
- Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului

- **OBIECTIVUL 12: CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE**

Ținte 2030:

- Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs
- Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare
- Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030
- Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastice 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%)
- Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025
- Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024
- Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene

- **OBIECTIVUL 13: ACȚIUNE ÎN DOMENIUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE**

Ținte 2030:

- Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale
- Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate
- Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie
- Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE

○ OBIECTIVUL 14: VIAȚĂ ACVATICĂ

Ținte 2030:

- Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți
- Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile
- Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement
- Atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil a resurselor acvatice vii

○ OBIECTIVUL 15: VIAȚA TERESTRĂ

Ținte 2030:

- Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acesteia și în Deltă) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede

- Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial
- Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă
- Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare dezvoltare de interes național

și European pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural

- Gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea tăierilor ilegale de arbori, dezvoltarea sistemului informatic integrat pentru monitorizarea exploatații și transportului masei lemnoase, inclusiv la punctele de frontieră, asigurarea împăduririi și reîmpăduririi terenurilor din fondul forestier și a celor degradate sau supuse deșertificării, desfășurarea plantării programate a perdelelor forestiere pentru protecția culturilor agricole și a elementelor de infrastructură în scopul limitării impactului schimbărilor climatice
- Tranziția către o economie circulară prin abordări complementare ce implică metode tradiționale și tehnologii de ultimă generație pentru restabilirea/refacerea capitalului natural și reducerea dependenței de fertilizatorii sintetici și de pesticide, pentru combaterea degradării solului
- Combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații

○ OBIECTIVUL 16: PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE

Ținte 2030:

- Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție
- Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice

- Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe
- Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor
- Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată
- Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile
- Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile
- Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).

○ **OBIECTIVUL 17: PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR**

Ținte 2030:

- Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030
- Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate
- Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică
- Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional¹

---

¹ Text preluat din sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030

Capitolul I.3. Context regional - Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest pentru perioada 2021-2027

Viziunea Strategiei de dezvoltare 2021-2027, a regiunii Vest:

„La orizontul anului 2030, Regiunea Vest este o referință națională pentru modelul de dezvoltare inovativ, sustenabil și incluziv, bazat pe creștere economică susținută datorată promovării, inovării, digitalizării și creativității la toate nivelurile și pe o dezvoltare teritorială echilibrată, care asigură tuturor acces echitabil la servicii publice moderne, educație și oportunități.”²

Planul de dezvoltare a Regiunii Vest 2021-2027 are următorii piloni:

Pilonul 1 Economie prosperă, competitivă, bazată pe inovare

Țintele Regiunii Vest, pentru acest pilon, la orizontul anului 2030 sunt:

- dezvoltarea un mediu economic competitiv, care atrage și menține în permanență investiții în regiune în sectoarele cu avantaj competitive;
- inovarea și utilizarea rezultatelor la nivel local pentru creștere economică;
- ecosistem de inovare stabil și competitiv, cu rezultate notabile, care adoptă și dezvoltă tehnologii avansate—pol național de referință în inovare;
- dezvoltare economică bazată pe potențialul endogen, dar mediul economic e conectat la nou;
- atragea, asigurarea de sprijin și reținerea angajaților calificați și implicați, în domenii diverse;
- dezvoltarea și menținerea talentelor în regiune;
- avansarea spre activități cu valoare adăugată mare;
- atingerea nivelurilor superioare ale productivității prin modernizarea tehnologică și inovație, adoptare Industry 4.0/5.0, cu accent pe sectoarele cu valoare adăugată mare;
- regiune pregătită pentru era digitală.

---

² Sursa: Strategia regională pentru Dezvoltare 2021-2027 Regiunea Vest

Pilonul 2 Tranziție verde și schimbări climatice

Țintele Regiunii Vest, pentru acest pilon, la orizontul anului 2030 sunt:

- tipare de consum transformate, astfel încât să se evite generarea de deșeuri, consumul excesiv de resurse de bază: apă, energie;
- sisteme de apă și apă uzată care asigură accesul tuturor locuitorilor la servicii de calitate, moderne;
- nivel de emisii de gaze cu efect de seră în limitele acceptate de UE pentru încadrarea în obiectivul de neutralitate climatică;
- depozite de deșeuri neconforme închise;
- locuitorii regiunii și mediul economic reciclează selectiv;
- confort termic crescut și consum energetic optimizat în clădiri publice și private;
- biodiversitate regională protejată și valorificată corespunzător;
- activități antropice armonizate cu menținerea biodiversității;
- rezistență crescută la schimbări climatice și capacitate crescută de a face față riscurilor;

Pilonul 3 Accesibilitate

Țintele Regiunii Vest, pentru acest pilon, la orizontul anului 2030 sunt:

- conectarea la rețeaua TEN-T centrală din toate zonele regiunii, prin rețele de transport sigure, modernizate la standarde europene;
- conectivitatea rutieră îmbunătățită cu regiunile învecinate, inclusiv transfrontalieră, prin intermediul autostrăzilor sau drumurilor expres;
- finalizarea investițiilor la rețeaua feroviară TEN-T și conectivitate feroviară îmbunătățită între zonele urbane (tram-train);
- accesibilitate crescută în interiorul regiunii, cu un sistem de tranzit accesibil, inclusiv sigur și atrăgător pentru călători;
- sistem de transport public intra-regional funcțional;

- acces facil la Aeroportul Internațional Traian Vuia și continuarea investițiilor în infrastructura aeroportuară regională;
- dezvoltarea unor centre de logistică pentru eficientizarea transporturilor multimodale;
- Acces crescut la broad band și internet pentru toți locuitorii.

Pilonul 4 Educație, sănătate și sisteme sociale performante

Țintele Regiunii Vest, pentru acest pilon, la orizontul anului 2030 sunt:

- crearea și dezvoltarea unei rețele școlare moderne, incluzive și performante, digitalizată, conectată cu mediul economic regional;
- dezvoltarea unui sistem eficient de pregătire pe tot parcursul vieții pentru locuitori;
- atingerea unui nivel ridicat de absolvenți de studii superioare și valorificarea potențialul și cunoștințele lor în mediul economic din regiune;
- formarea de forță de muncă ce corespunde nevoii de competențe din regiune;
- integrarea tinerilor fără ocupație în câmpul muncii;
- speranța de viață și starea de sănătate a locuitorilor se situează pe o tendință de creștere;
- punerea bazelor unui sistem medical performant și inovator, conectat la practicile europene, adaptat noilor caracteristici sociale și demografice;
- echilibrarea disparităților medicale dintre mediul rural și cel urban;
- scăderea incidenței bolilor ca urmare a accentului crescut pus pe medicina de tip preventiv în rândul populației;
- reducerea la minim a ponderii populației defavorizate;
- crearea unui sistem social uniform repartizat și deschis, care încurajează și sprijină incluziunea persoanelor defavorizate.

Pilonul 5 Sustenabilitate prin turism și cultură

Țintele Regiunii Vest, pentru acest pilon, la orizontul anului 2030 sunt:

- regiunea Vest consacrată național pentru destinații turistice în domeniul: cultural, balnear/wellness, eco-turism, MICE;
- ofertă turistică integrată, cu accent pe familie, bazată pe identitate regională/locală;
- stațiuni turistice cu tradiție balneară/ de agrement revitalizate;
- plasarea culturii și creativității în centrul politicilor de dezvoltare;
- model de dezvoltare al localităților bazat pe valorificare patrimoniu cultural și cultură;
- gamă variată de facilități culturale, recreaționale și educaționale în orașe;
- patrimoniul construit relevant pentru identitatea regiunii și a localităților inventariat în întregime;
- hub de specialiști recunoscuți național în conservarea și reabilitarea patrimoniului.

Pilonul 6 Dezvoltare urbană durabilă

Pilonul 7 Tradiție și diversificare în mediul rural

Țintele Regiunii Vest, pentru acest pilon, la orizontul anului 2030 sunt:

- reducerea decalajelor spațiului rural față de cel urban privind gradul de echipare tehnico-edilitară și asigurarea accesului egal în domeniul medicinei, educației, serviciilor sociale;
- punerea bazelor dezvoltării unui spațiu rural modern și dinamic, conectat la inovație;
- atragerea investitorilor privați, care exploatează sustenabil potențialul/mediul local;
- atragerea persoanelor tinere pentru a locui și pentru a munci în spațiul rural;
- dezvoltarea agriculturii și diversificarea activităților economice;
- răspuns acțiunilor privind schimbările climatice și a creșterea rezilienței satelor;
- creșterea conectivității și mobilitatea locuitorilor prin sisteme moderne și ecologice de transport;

În vederea îndeplinirii viziunii definite, Strategia identifică următoarele provocări regionale în mediul rural și propune măsuri specifice:

Provocări regionale:

- Populația rurală se confruntă cu o scădere constantă,
- Gradul de îmbătrânire al populației este mai accentuat în spațiul rural,
- Mediul rural nu este atractiv pentru investitori sau pentru a atrage noi locuitori,
- Dotările și infrastructura tehnico-edilitară nu au grad mare de acoperire și necesită modernizare,
- Dimensiunea redusă a exploatațiilor agricole este o piedică pentru productivitate ridicată,
- Micii producători locali rurali nu beneficiază de sprijin pentru a-și valorifica produsele,
- Mediul economic din spațiul rural este slab dezvoltat,
- Există disparități accentuate între spațiul rural periurban și spațiul rural din afara spațiilor periurban.

Măsuri „Hard”:

- Dezvoltarea rețelelor de infrastructură tehnică edilitară (apă, canalizare, gaze naturale) și a infrastructurii de drumuri,
- Susținerea diversificării activităților economice,
- Susținerea producătorilor locali, încurajarea meșteșugurilor și activităților tradiționale,
- Dezvoltarea rețelelor de medicină de familie și acțiuni de conștientizare a prevenției,
- Dezvoltarea rețelelor de colectare și depozitare a produselor agricole și susținerea modernizării agriculturii,
- Crearea și modernizarea de rețele de irigații inteligente în contextul schimbărilor climatice,
- Valorificarea sustenabilă, regenerarea și extinderea suprafețelor silvice,
- Modernizarea și dezvoltarea târgurilor și piețelor locale
- Amenajarea de spații de agrement, spații publice și spații verzi,
- Susținerea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, ecologizarea terenurilor, protejarea și adaptarea la schimbările climatice,
- Asigurarea unui acces egal la servicii sociale de bază (educație, sănătate, sociale),

- Sprijinirea dezvoltării turismului rural și a ramurilor ecoturismului.

Măsuri Soft:

- Consolidarea și diversificarea mediului antreprenorial din sectorul non agricol,
- Încurajarea investițiilor în digitalizare și crearea unui sector agricol inteligent,
- Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură și silvicultură,
- Sprijinirea investițiilor în CDI în sectorul agroalimentar,
- Sprijinirea acțiunilor de tranziție spre o economie circulară,
- Sprijinirea reconversiei profesionale a persoanelor active din mediul rural,
- Creșterea vizibilității zonelor rurale cu potențial turistic și agro-alimentar,
- Încurajarea micilor producători locali pentru a se asocia în activitatea agricolă,
- Încurajarea natalității pentru a contracara declinul populației.³

Capitolul I.4. Context local

Capitolul I.4.1. Scurtă prezentare G.A.L. Microregiunea Țara Hațegului-Ținutul Pădurenilor

Comuna Râu de Mori face parte din G.A.L. „Microregiunea Țara Hațegului-Ținutul Pădurenilor” alături de alte 26 de unități administrativ-teritoriale, 33 de ONG-uri, 43 de reprezentanți ai mediului de afaceri și 5 persoane fizice. Aceste UAT-uri sunt: Bătrana, Baru, Bănița, Bretea Română, Bunila, Cerbal, Cirjiti, Densuș, Dobra, General Berthelot, Ghelari, Lelese, Lăpuțiu de Jos, Lunca Cernii de Jos, Peștisu Mic, Pui, Rșchitova, Totești, Sarmizegetusa, Sălașu de Sus, Sântămăria Orlea, Teliucu Inferior, Toplița, Totești, Vețel și Rusca Montană.

³ Sursa: Strategia regională pentru Dezvoltare 2021-2027 Regiunea Vest

G.A.L-ul se definește pe site-ul de prezentare ca „o structură juridică non guvernamentală (ONG), privată și apolitică, înființată informal în anul 2006 și juridic în anul 2009, în vederea susținerii și promovării comunităților locale în baza implementării unor Strategii de Dezvoltare Locală (SDL) de tip LEADER”

Capitolul II.

Analiza socio-economică a comunității

Capitolul II.1. Așezarea geografică

Din punct de vedere geografic comuna Râu de Mori este amplasată în zona depresionară a Hațegului, în apropierea Munților Retezat(la sud), Munților Poiana Ruscă(la vest) și a Munților Sebeșului(la est).

Coordonate geografice: 45°30' latitudine N și 22°51' longitudine E.
Fus orar GMT +2.

Din punct de vedere administrativ comuna Râu de Mori se situează în partea de sud-est a județului Hunedoara, la o distanță de 62 km de Municipiul reședință de județ, Deva și la 18 km de orașul Hațeg.

Teritoriul administrativ al comunei este format din satele Râu de Mori (localitatea de reședință), Brazi, Clopotiva, Ohaba-Sibișel, Ostrovel, Ostrov, Ostrovu Mic, Sibișel, Suseni, Unciuc și Valea Dâljii. Distanța între localitatea de reședință și celelalte sate ale comunei variază între 0.2km(satul Suseni) și 23 km(satul Ohaba-Sibișel). Teritoriul administrativ al comunei ocupă 5.48% din teritoriul județului Hunedoara.

Comuna se învecinează la N cu comuna Totești, la N-V cu comuna Densus, la V cu comuna Sarmisegetusa, la S-V cu județul Caraș Severin, la S cu județul Gorj, la S-E cu orașul Uricani, la E cu comuna Sălașu de Sus și la N-E cu comuna Sântămăria Orlea. Distanța față de Municipiul București este de 371 km.

Drumul național 68, Deva - Hațeg - Caransebeș asigură legătura cu reședința județului; pe calea ferată, cea mai apropiată gară este cea de la Sarmisegetusa iar cea mai apropiată stație la Păclișa.

Distanța până la Autostrada A1 este de 49 km.

Amplasarea comunei
în cadrul județului
Sursa: Wikipedia

Cel mai apropiat aeroport este la Sibiu(158 km), urmat de Timișoara(163 km) iar aeroportul din Cluj este la o distanță de 203 km.

Capitolul II.2. Scurt istoric

Râul de Mori(în maghiară Malomviz, în germana Muhldorf) este amplasat în Țara Hațegului, una din cele mai cunoscute și importante vetre de civilizație a spațiului istoric românesc, loc de desfășurare a luptelor de cucerire a Daciei de către romani și apoi centru de stăpânire al acestora, pământul Țării Hațegului a păstrat în adâncul lui vestigii numeroase și importante pentru înțelegerea acelor vremuri.

Denumiri sub care regăsim comuna Râu de Mori potrivit „Dicționarul istoric al localităților din România”, 1968:

- în 1773 „Reul de Moare”
- în 1750 „Riul dye Moreszuszueny”
- în 1839 „Reugie Mora, Riu-gye-Mora, Ruu-gye-Moara”
- în 1850 „Malomviz Szuszeny sau Riu de moare din Szusz”
- în 1854 „Malomviz, Malomviz-Szuszeny”

Urme de locuire pe teritoriul comunei Râu de Mori regăsim din preistorie. În zona centralei hidroenergetice a comunei Râu de Mori, au fost descoperit fragmente de ceramică și două așchii de silex aparținând neoliticului și bronzului. În satul Suseni a fost găsite fragmente de ceramică din perioada neolitică.

În documentele medievale, localitatea este menționat pentru prima dată în 1359.

Comuna Râu de Mori are o istorie bogată datorită familiei Câdea din Râu de Mori, o importantă familie din regiunea Hațegului în Evul Mediu, precum și datorită familiei nobiliare Ladislau din Ostrov.

La fel ca alte familii nobiliare din regiunea Hațeg, familia Câdea din Râu de Mori l-a sprijinit pe Iancu de Hunedoara în luptele sale împotriva turcilor. Chiar înainte de acordarea sprijinului lui Iancu de Hunedoara, familia Câdea a fost considerată nobilă.

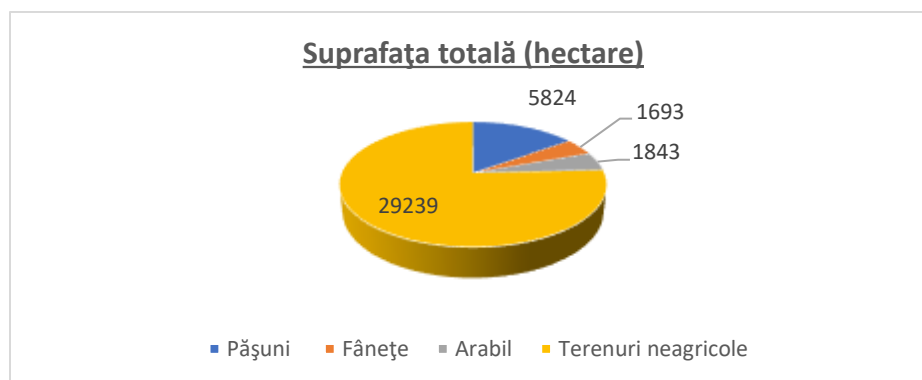
De la sfârșitul secolului al XV-lea, familia Cârdea a fost împărțită în două ramuri care vor avea nume maghiare. Așadar, Ladislau, care a rămas în Râu de Mori, devine fondatorul familiei Kendeffy și fratele său care a luat numele Cândreț Ion, a fondat familia Kenderessy. La sfârșitul secolului al XV-lea, familia Cârdea a construit o fortificație pe pământul lor numit cetatea Colț sau cetatea Râu de Mori.

În 1439 avem primele documente despre principatul din Clopotiva când conducătorii lor au participat la luptele împotriva turcilor. Din XV-XVI conducătorii din Râu de Mori primesc terenuri de la Iancu de Hunedoara și fiul său, Matei Corvin. Așadar satele Ostrov și Clopotiva, care aveau proprii lor conducători, intră sub guvernarea familiei Cârdea.

Începând cu secolele XVII-XIX, familia Cârdea are un rol important în economia zonei pentru că aveau recolte importante de pe pământurile lor, recolte ce erau împărțite între conducători și țărani și diferența urma să fie vândută în Gorj și Banat. Pe lângă acest aspect, familia Kendeffy avea cea mai mare putere militară din regiunea Hațeg și a apărut zona împotriva turcilor.⁴

Capitolul II.3. Suprafața

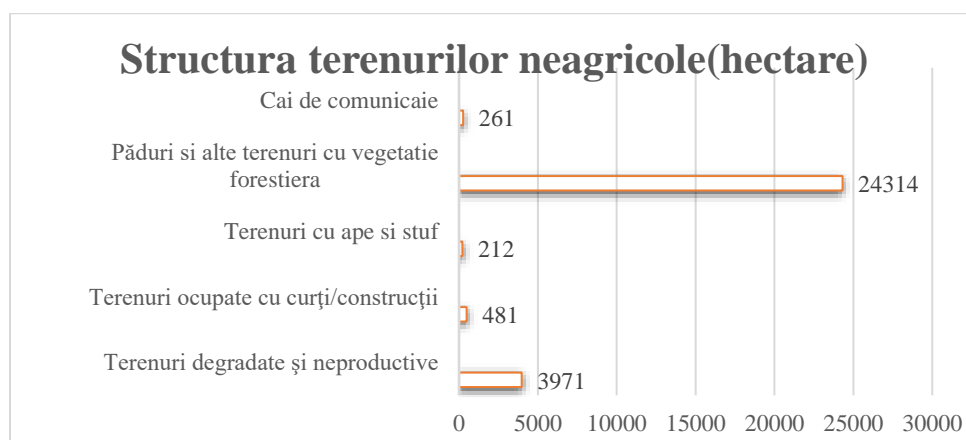
Suprafața totală a comunei Râu de Mori este de 38 599 hectare, ocupată în majoritate de păduri(63% din totalul suprafeței comunei), terenuri degradate și neproductive(10.3%), terenuri arabile(4.7%) și fânețe(4.4%), având următoarea distribuție a fondului funciar după modul de folosință:

⁴ O perspectivă geo-istorică asupra comunei Râu de Mori, Claudia Ionela Văran

Date prelucrate din sursa: Situația Statistică a Terenurilor la 31.12.2020

La nivel de comună structura terenurilor neagricole se prezintă astfel:

Date prelucrate din sursa: Situația Statistică a Terenurilor la 31.12.2020

Din punct de vedere al formei de proprietate peste 81% din suprafața terenurilor(31 389 ha) aparține domeniului privat iar restul de 7210 ha reprezintă proprietate publică(4971 ha aparținând statului și 2239 ha aparținând unităților administrativ teritoriale). UAT Râu de Mori are în proprietate 1988 ha pădure, 37 ha cu ape și ape cu stuf, 205 ha de căi de comunicații și 3 ha teren ocupate cu curți-construcții iar unitatea administrativ teritorială județeană are în proprietate 6 ha de teren reprezentând căi de comunicații.

În urma recensământului din 2011, situația locuințelor pe sate componente se prezenta astfel: 119 locuințe în Râu de mori, 96 în Barza, 500 în Clopotiva, 36 în Ohaba Sibiușel, 142 în Ostrov, 64 în Ostrovel, 39 în Ostrovul Mic, 66 în Sibiușel, 109 în Suseni, 76 în Unciuc și 89 în Valea Dâljii.

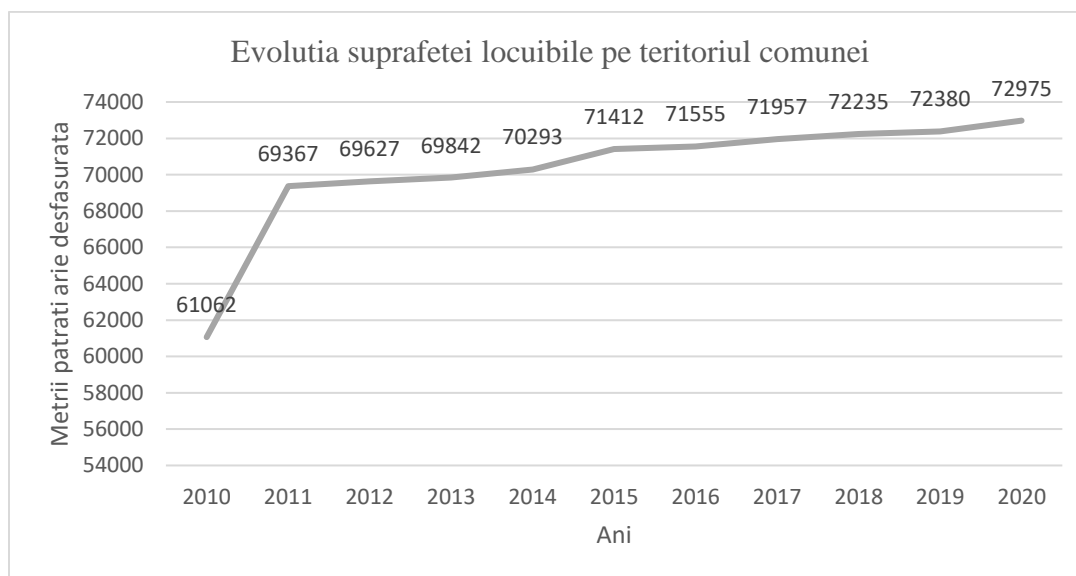
Distribuția intravilanului pe localități componente:

Localitatea	Suprafața intravilan(ha)	Procent în total intravilan
Râu de mori	42.02	12.16%
Brazi	24.73	7.15%
Clopotiva	85.08	24.62%
Ohaba Sibiușel	12.27	3.55%
Ostrov	60.28	17.44%

Ostrovel	16.80	4.86%
Ostrovu Mic	15.79	4.57%
Sibișel	16.23	4.69%
Suseni	23.40	6.77%
Unciuc	17.90	5.18%
Valea Dâljii	31.06	8.99%
Total	345.56	100%

Sursa: P.U.G. Comuna Râu de Mori, județul Hunedoara

Suprafața (aria) locuibilă desfășurată (totală) reprezintă suma suprafețelor destinate pentru locuit a tuturor locuințelor sau spațiilor de locuit din clădiri. La finele anului 2020, suprafața locuibilă din comuna Râu de Mori era de 72 975 mp arie desfășurată, din care 72 219 mp aparțin sectorului privat.

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

Locuințe existente:

Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Număr									
1342	1344	1347	1356	1367	1368	1373	1376	1378	1384

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

Capitolul II.5. Rețeaua hidrografică

Rețeaua hidrografică de suprafață este dominată de bazinul Râului Mare și de la Subcetate al Streiului și se caracterizează printr-o densitate ridicată de 1.1 km/km².

Râul Mare izvorăște din Munții Retezat, de la confluența brațelor Râul Șes și Lăpușnicul Mare și are ca emisar râul Strei. Lacul de acumulare Gura Apelor este realizat pe Râul Mare.

Pe cursul râului Mare au fost construite 10 hidrocentrale, ultima veriga finalizată este formată din lacul de acumulare, barajul și hidrocentrala de la Sântamaria Orlea. Lacul de acumulare de la Orlea asigură alimentarea cu apă a aproape jumătate din județ, inclusiv orașele Hațeg, Călan, Simeria, Deva.

Acumularea Ostrovul Mic, de pe teritoriul comunei Râu de Mori, este prima acumulare din avalul Centralei hidro-electrice Retezat și Clopotiva, alimentată de acestea și de apele colectate de către Râul Mare din aval de barajul Gura Apelor care nu au fost turbinate și apele din aval de captarea râului Râușor. Anul punerii în funcțiune: 1986.

Pe lângă funcția de regularizare a apelor, marimea acestui bazin de colectare poate aduna mari volume, regimul de funcționare al acumulării Ostrovul Mic capătă un rol important de atenuare a viiturilor, astfel că din volumul total al acumulării de 10,60 mil mc, doar 0,85 mil mc sunt utili energetic.

Suprafața acumulării este de 89,10 ha. Digurile au o lungime de 4.100 m și o înălțime de max. 24 m, sunt din balast din acumulare, etanșate în adâncime cu ecran de gel-beton și injecții și pe paramentul amonte cu dale de beton cu mastic bituminos în rosturi.

Barajul este de tip deversor cu creasta, cu 4 goliri de fund (4,00 x 4,00 m) echipate cu stările segment înecate și cu 2 descărcătoare de ape mari (10,00 x 2,50 m) la partea superioară, echipate cu clapete. Între goliri și descărcător se află un timpan de beton armat, la adăpostul căruia și sub profilul deversant se găsește camera mecanismelor.

Debitul de calcul a fost de 660 mc/s, iar cel de verificare de 1390 mc/s.

Toate amenajările cu lac de acumulare de pe Râul Mare aval sunt de clasa II.

Centrala este de tip centrală-baraj echipată cu 2 turbine Kaplan și începând cu ea, debitul instalat crește la 90 mc/s pentru toate amenajările din aval. Canalul de fugă, paralel cu albia naturală care preia debitele deversate de baraj și le transferă tocmai în acumularea Păclisa, de 118 m lungime, se descarcă în aducțiunea pentru Centrala hidro-electrică Ostrovul Mare.⁵

Acumularea Gura Apelor:

Suprafața bazinului de recepție în secțiunea de barare este de 235 km² de pe care se acumulează un volum total de apă de 210 mil m³ la nivelul normal de retenție (1072,5 mdM), dintre care util 200 mil m³. Suprafața acumulării este de 389,70 ha, iar adâncimea maximă de 162

m. În afară de folosința energetică, acumularea Gura Apelor contribuie la atenuarea viiturilor pe Râul Mare, aspect deloc de neglijat.

Anul dării în folosință a fost 1986, construcția barajului fiind începută în 1975.

Cele 9 hidrocentrale din cadrul Amenajării hidroenergetice Râul Mare Aval au o putere instalată totală de 134,3 MW și asigură o producție medie anuală a energiei de 193,4 GWh

Pe lângă resursele de suprafață, un volum important este cantonat în subteran, în pânza freatică.

Capitolul II.5. Clima

Poziția geografică în zona depresionară a Hațegului, în apropierea Munților Retezat la sud, Munților Poiana Ruscă la vest și a Munților Sebeșului la est, particularitățile geografice și vegetația condiționează nivelele elementare climatice și se reflectă în diversitatea aspectelor climatice și microclimatice de pe cuprinsul comunei Râu de Mori.

---

⁵ Sursa: www.hidroconstructia.com

Clima pe teritoriul comunei Râul de Mori este continental moderată, cu media temperaturii multianuale de 7.5⁰C în zona depresionară și 3.3⁰C în zona de munte.

În zona pădurilor – topoclimatul subalpin, regăsim un regim termic moderat, cu temperaturi medii lunare ce oscilează între 10⁰C în luna august și -10⁰C în luna februarie.

În zona alpină, temperatura medie anuală este negativă iar media anuală a precipitațiilor depășește 1400mm.

Radiația solară: 110 – 112kcal/cm²/an

Precipitațiile medii anuale: 746 - 968.5 mm/an

Vânturile: cele vestice

Capitolul II.6. Vegetația

Distribuirea vegetației este determinată de regimul termic al umidității, de natura petrografică și de relief. Odată cu creșterea altitudinii apare o scădere treptată a temperaturii aerului, concomitent având loc o creștere cantitativă a precipitațiilor atmosferice, fapt ce determină zonarea vegetației în altitudine.

Vegetația comunei Râul de Mori este specifică zonelor de deal și de munte, predominante fiind pădurile de brad și molid, ce se continuă cu jneapăn și apoi vegetație alpină.

De menționat existența **zâmbrului Pinus cembra**, specie rară, ocrotită de lege. Acesta este un arbore conifer cu frunze în formă de ace, grupate câte cinci, cu semințe lungi, comestibile, cu lemnul foarte rezistent. Lemnul acestui arbore, rezistent, de calitate superioară se folosea în sculptură.

Foto: zâmbrul Pinus cembra, sursa Wikipedia

Capitolul II.7. Fauna

Varietatea condițiilor de relief, climă și vegetație pe teritoriul comunei, se reflectă și în bogăția și componența faunei.

Mamifere: mistreț, căprioară, vulpe, lup, iepure, arici, cărțița, șoareci de câmp etc.

Păsări: ciocănitoarea neagră, ciocănitoarea verde, pițigoii, cinteza, cucul, pupăza, rândunica, vrabia, ciocârliă, coțofana, privighetoarea, grangurul, guguștiucul, cioara, uliul găinilor

Capitolul II.8. Solurile

Relieful pe teritoriul comunei este variat, începând de la cota 300 în centrul comunei până la cota 2509 Vârful Peleaga(Retezat).

Structura geologică este constituită din unitatea cristalino-mezozoică ce aparține Carpaților Meridionali. În zona depresionară regăsim formațiuni sedimentar-paleogene și neogene, conglomerate și pietrișuri torențiale iar sub stratul de pietriș argile, marme și tufuri.

Așadar solurile sunt variate aluvionare, cernoziomuri, levigate în zona de câmpie; soluri brune și brun-roșcate în zona de terase și solurile brune în zona de pădure.

Retezatul este alcătuit din suisuri, cristaline și grandiorite iar Retezatul Mic din calcare; din acest motiv relieful Retezatului fiind de tip glaciatic(circuri și văi glaciare, creste alpine) iar cel al Retezatului Mic de tip carstic(cu peșteri și avene).

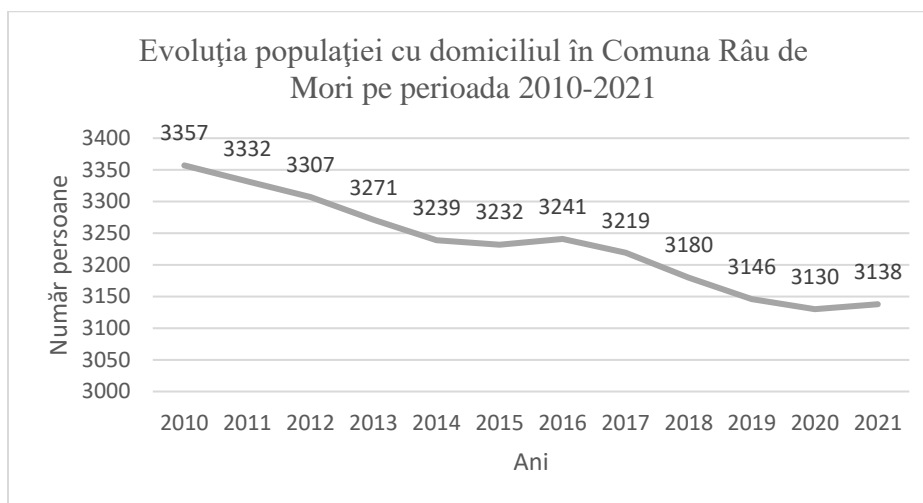
Capitolul II.9. Populația

- *Populația stabilă și structura demografică*

Populația stabilă după domiciliu la 1 ianuarie 2021 era de 3 138 locuitori, cu o distribuție echilibrată pe sexe, 1 563 persoane de sex masculin și 1575 persoane de sex feminin și reprezenta 0.7% din populația județului Hunedoara, la aceeași dată.

Populația după domiciliu la data de 1 ianuarie a anului de referință reprezintă numărul persoanelor cu cetățenie română și domiciliu pe teritoriul României, delimitat după criterii administrativ-teritoriale.

Domiciliul persoanei este adresa la care aceasta declară că are locuința principală, trecută în actul de identitate (CI, BI), așa cum este luată în evidența organelor administrative ale statului. În stabilirea valorii acestui indicator nu se ține cont de reședința obisnuită, de perioada și/sau motivul absenței de la domiciliu.

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

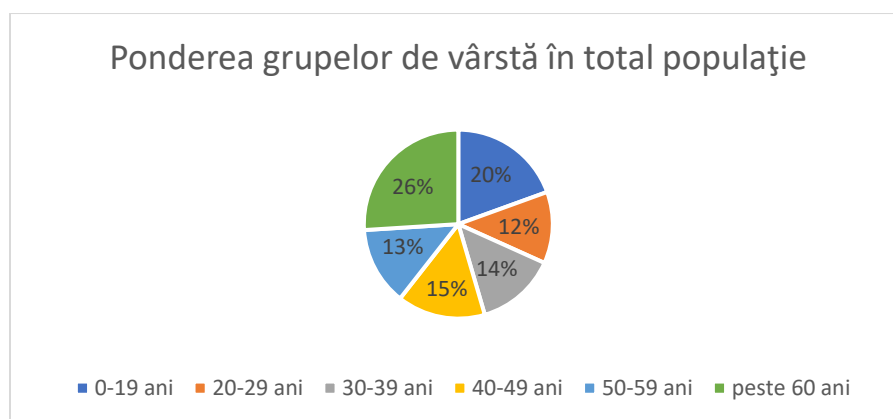
Structura populației pe criterii de vârstă și sex se prezintă astfel:

Grupa de vârstă	Masculin	Feminin	Total
0 – 19 ani	300	311	611
20 – 29 ani	196	189	385

30 – 39 ani	228	203	431
40 – 49 ani	235	239	474
50 – 59 ani	227	194	421
peste 60 ani	377	439	816
Total populație	1563	1575	3138

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

În categoria „85 ani și peste” avem un total de 56 persoane, din care 21 persoane de sex masculin și 35 persoane de sex feminin.

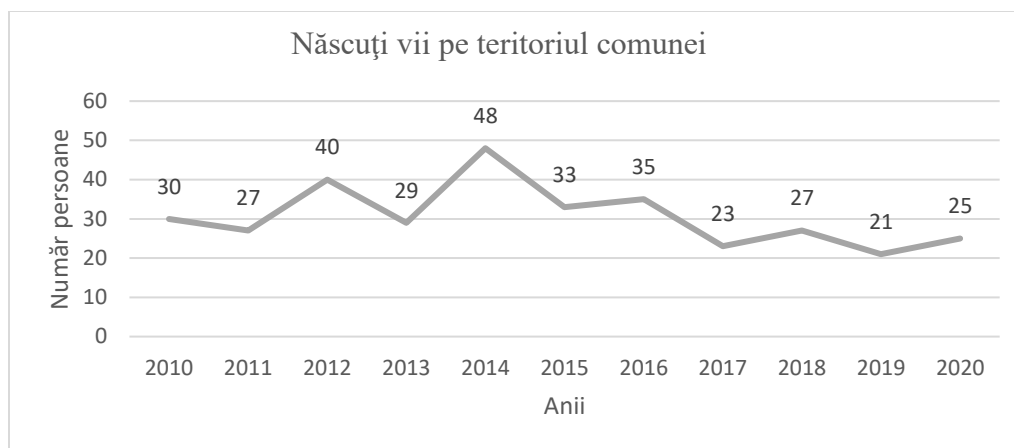
Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

- *Miscarea naturală a populației*

Născuți vii la nivelul comunei:

Născut-viu - este un produs al concepției, expulzat sau extras complet din corpul mamei, independent de durata sarcinii și care, după această separare, prezintă un semn de viață (respirație, activitate cardiacă, pulsații ale cordonului ombilical sau contracții musculare dependente de voință).

Vârsta medie a mamei la prima naștere în mediul rural, în județul Hunedoara este de 25,3 ani iar vârsta medie a mamei la toate nașterile este de 27,2 ani.

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

Rata natalității:

Rata de natalitate - reprezintă născuții vii dintr-un an calendaristic, care revin la 1000 locuitori la 1 iulie din anul respectiv.

Evoluția ratei natalității în comuna Râu de Mori comparativ cu evoluția ratei natalității, în mediu rural, pentru Regiunea Vest și județul Hunedoara, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică:

Ani	2017	2018	2019	2020
Regiunea Vest	9.4	9.6	9.4	8.5
Județul Hunedoara	6.7	7.5	6.3	6.9
Râu de Mori	7.22	8.53	6.70	7.96

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

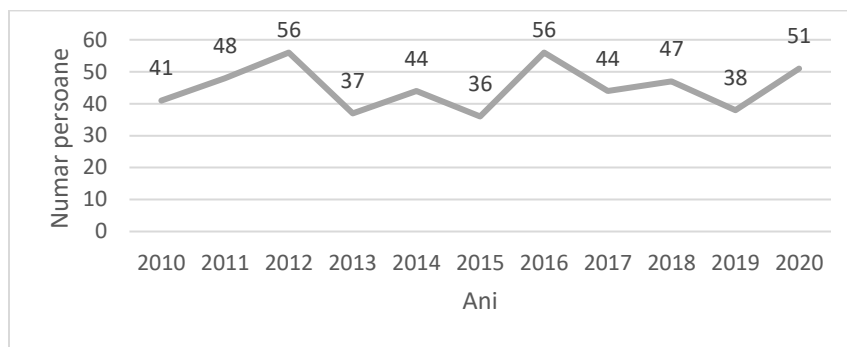
Se constată o rată a natalității mai mare decât rata natalității în mediu rural în județul Hunedoara dar mai mică decât rata natalității în mediu rural în Regiunea Vest.

Rata de fertilitate reprezintă numărul născuților vii dintr-un an raportat la populația feminină de 15 - 49 ani.

Rata de fertilitate în comună, la nivelul anului 2020 a fost de 39.68, mai mare decât rata de fertilitate în mediu rural în Regiunea Vest(32,6) și decât rata de fertilitate în mediu rural în Județul Hunedoara(28,4).

Decedat - persoana căreia i-au încetat definitiv funcțiile vitale după trecerea unui timp oarecare de la naștere.

Situația numărului deceselor pe perioada 2010 - 2020, la nivel de comună, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică:

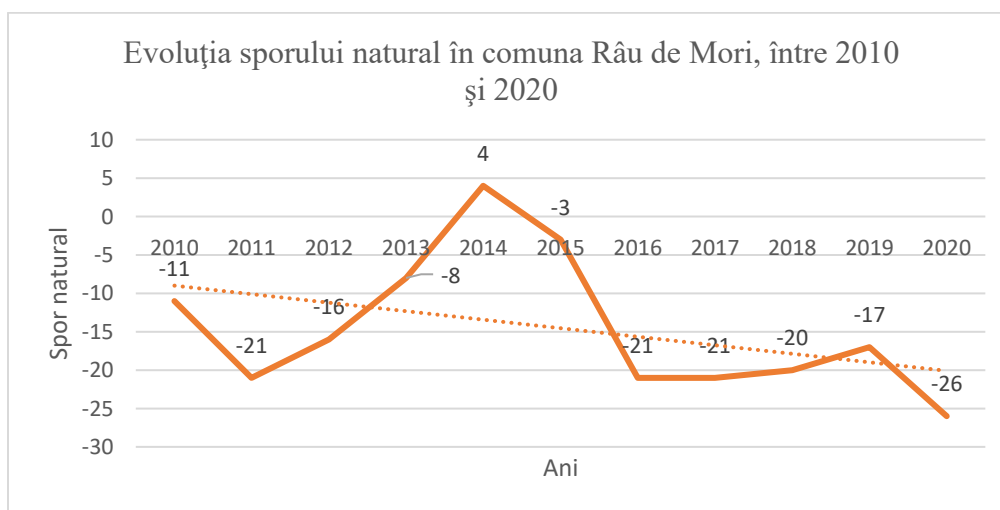

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

Se constată o rată a mortalității de 12.08, la nivelul anului 2019, mai mică decât rata mortalității în mediu rural în Regiunea Vest(13.6) și decât rata mortalității în mediu rural în Județul Hunedoara(15.9). Rata de mortalitate se exprimă în decese la 1000 locuitori, pe perioada unui an.

Sporul natural al populației:

Sporul natural al populației - indicator care masoară diferența algebrică între numărul născuților vii și cel al morților din rândul unei populații determinate, într-o perioadă de timp anumită.

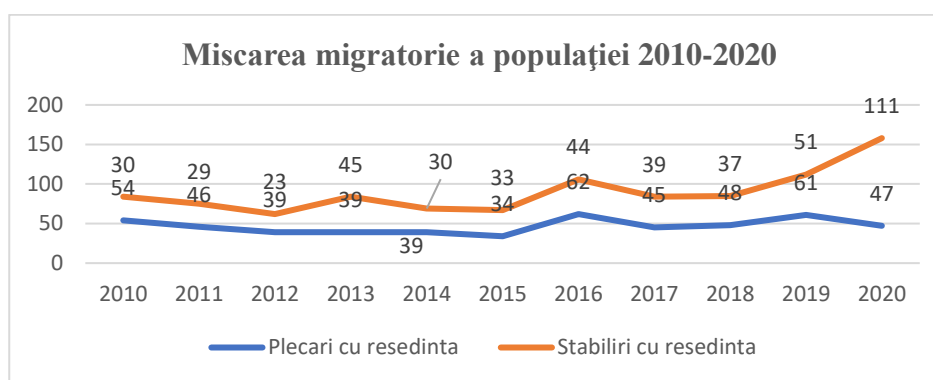
Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

Nupțialitate și divorțialitate în comună:

	Ani										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Număr										
Căsătorii	17	18	27	12	13	21	24	19	22	21	20
Divorțuri	5	2	8	7	2	6	1	4	3	2	-

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

- *Miscarea migratorie a populației*

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

- *Forța de muncă*

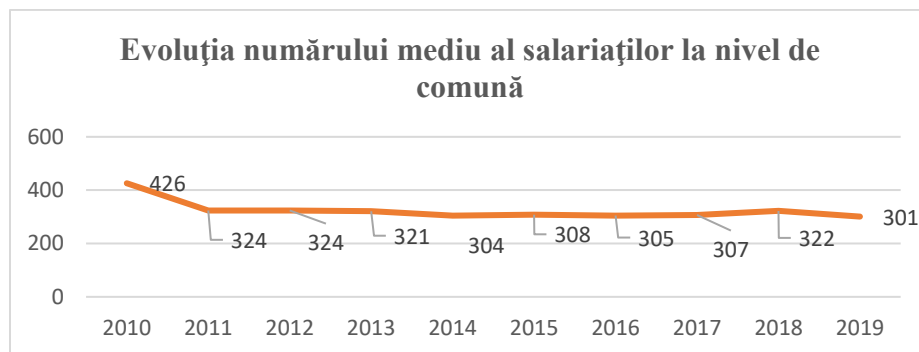
Populația activă civilă caracterizează oferta potențială de forță de muncă și gradul de ocupare a populației cuprinzând populația ocupată civilă și șomerii înregistrați.

Situația șomerilor la nivelul comunei Râu de Mori, județul Hunedoara se prezintă astfel:

	2017	2018	2019	2020
Total	130	74	127	79
Masculin	82	42	61	51
Feminin	48	32	66	28

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

Numărul mediu al salariaților cuprinde persoanele angajate cu contract de muncă / raport de serviciu pe durata determinată sau nedeterminată (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul).

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

- *Structura etnică și confesională*

Majoritatea locuitorilor sunt români (93,15%), cu o minoritate de romi (4,06%). Pentru 2,63% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

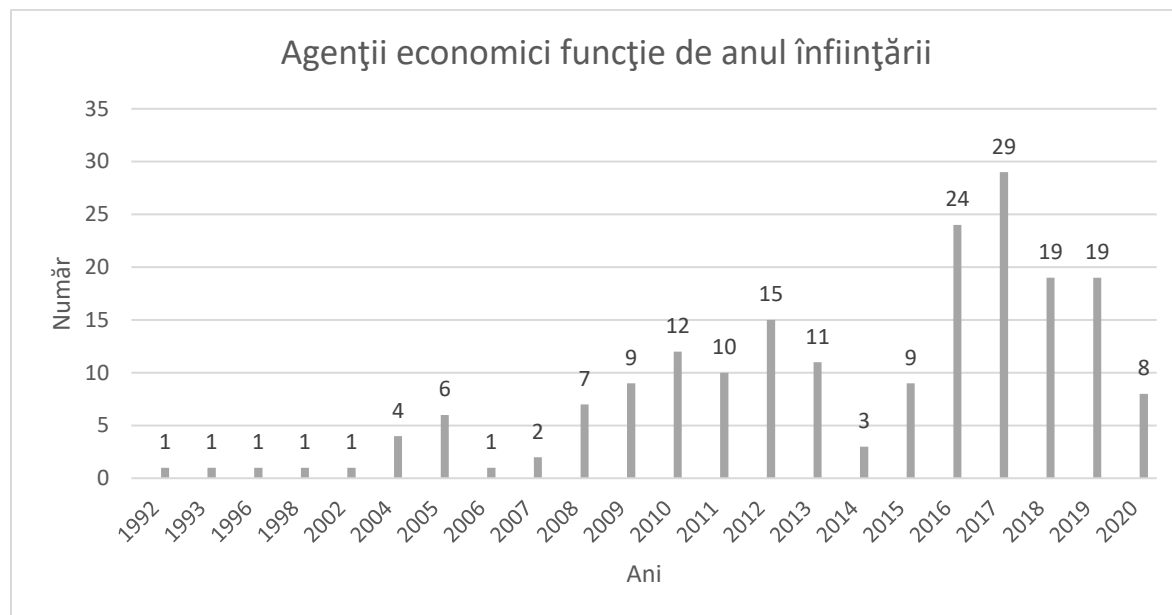
Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (69,01%), dar există și minorități de baptiști (14,68%) și penticostali (12,97%). Pentru 2,66% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.⁶

Capitolul II.10. Economia

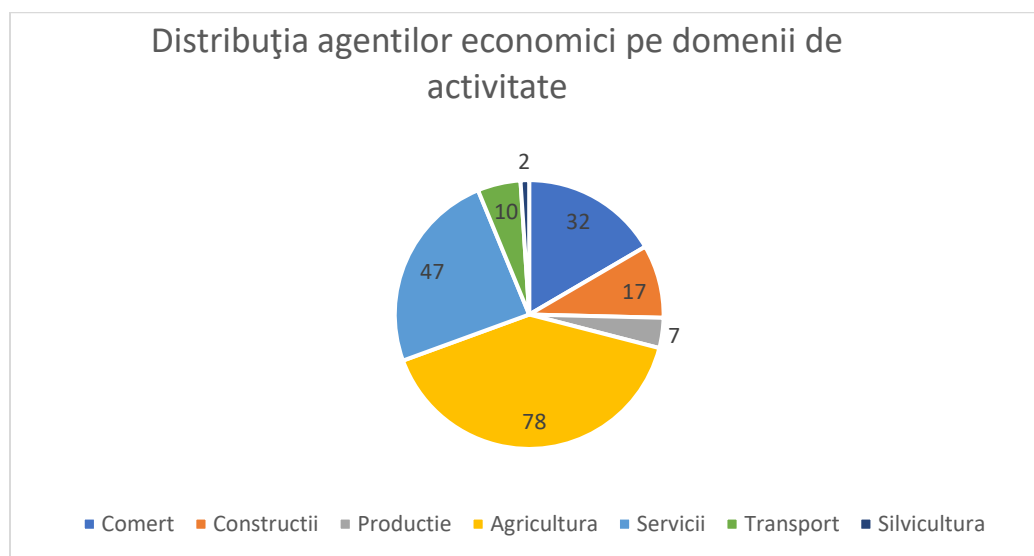
Pe teritoriul comunei Râu de Mori au sediul 193 de agenți economici, cu următoarea distribuție pe localități componente: Clopotiva 51 agenți economici, Râu de Mori 33, Suseni 2, Valea Dâljii 17, Brazi 14, Ostrovu Mic 4, Unciuc 10, Ohaba-Sibișel 12, Ostrovel 6, Sibișel 20 și Ostrov 24.

⁶ Sursa: Recensământul populației și a locuințelor, 2011

Din punct de vedere al formei juridice de organizare regăsim 83 societăți cu răspundere limitată, 60 de persoane fizice autorizate, 31 de întreprinderi individuale și 19 întreprinderi familiale.

Date prelucrate din sursa: Registrul Comerțului Hunedoara

Date prelucrate din sursa: Registrul Comerțului Hunedoara

Din cei 47 de agenți economici ce-și desfășoară activitatea în domeniul serviciilor, 16 prestează servicii de turism.

Capitolul II.11. Agricultura

Suprafața totală agricolă a comunei este de 9 360 hectare teren, cu următoarea distribuție după modul de folosință: 1843 ha arabil, 5 824 ha pășuni și 1693 ha fânețe.

Structura suprafețelor agricole pe principalele culturi, la finele anului 2020, se prezintă astfel:

Cultura		Suprafață recoltată (hectare)	Producția (tone)
Cereale pentru boabe		982	3708
	Grâu comun de toamnă	440	1296
	Triticale de toamnă	112	392
	Porumb boabe	400	1300
	Orzoaică de primăvară	30	720
Leguminoase pentru boabe		3	36
	Fasole boabe	3	36
Plante uleioase		40	135500
	Floarea soarelui	25	87500
	Soia boabe	15	48000
Cartofi		155	28000
Legume		27	291
Plante de nutreț		205	717
Pășuni naturale în folosință		8844	11189
Fânețe naturale în folosință		1693	5925

Acțiunile pe pajiștile naturale inclusiv pe islazurile comunale, cumulate la 1 ianuarie:

- regenerări 14 sectoare, prin supraînsămânțare

- fertilizări, 150 sectoare cu îngrășăminte naturale
- curățiri și alte lucrări de întreținere 85 sectoare.

Efectivele de animale în luna februarie 2020 în comuna Râu de Mori :

Bovine	623
Porcine	287
Ovine	1832
Caprine	500
Cabaline	20
Iepuri	440
Albine	380
Păsări	22 800

Sursa: Raport tehnic-operativ asupra situației din zootehnie la 20.02.2020

Prođuși vii obținuți de la 1 ianuarie: 25 viței, 200 miei, 50 iezi și 55 purcei.

Prețurile medii ale principalelor produse agricole, pe anul 2020, pentru stabilirea arendei, conform Hotărârii 282/29 noiembrie 2019 a Consiliului Județean Hunedoara:

Denumirea produsului	Preț mediu lei/kg / lei/l
Cereale	
Grâu	0.55
Porumb boabe	0.55
Triticale	0.55
Legume	
Cartofi	1.00
Fasole verde	6.00
Varză	0.55
Ceapă	1.50

Morcov	1.50
Tomate	3.50
Ardei gras	3.20
Castraveți	2.60
Vinete	3
Fructe	
Mere	2
Miere	15

Sursa: Agenția Națională de Administrare Fiscală

Producțiile medii la hectar pentru UAT Râu de Mori, conform datelor furnizate de către Direcția pentru Agricultură Județeană Hunedoara, pentru anul agricol 2019 – 2020, se prezintă astfel:

Denumirea culturilor	Producții medii la hectar
Grâu comun de toamnă	2.95 to / ha
Grâu comun de primăvară	3.24 to / ha
Secară de toamnă	2.40 to / ha
Triticale de toamnă	3.50 to / ha
Orzoaică de primăvara	24 to / ha
Ovaz de primăvara	24 to / ha
Porumb boabe	3.25 to / ha
Cartofi de toamnă	18.06 to / ha
Tomate	16 to / ha
Varză	20 to / ha
Ardei	20 to / ha
Castraveți	20 to / ha
Rădăcinoase	20 to / ha

Mazăre păstăi	20 to / ha
Fasole păstăi	12 to/ ha
Vinete	20 to/ha
Conopidă	20 to/ha
Alte legume	20 to / ha

Sursa: Direcția pentru Agricultură Județeană Hunedoara

Capitolul II.12.   Infrastructura

Capitolul II.12.1.   Infrastructura rutieră și feroviară

Principala arteră rutieră este DN 68, drum ce face legătura între județele Hunedoara și Caraș-Severin, trecând pe valea Bistrei printre Munții Poiana Ruscă și Munții Țarcului, pe ruta Hațeg-Caransebeș. Drumul național 68 are o lungime totală de 70.6 km și este în stare tehnică bună.

Drumuri județene ce străbat teritoriul comunei: DJ 685(Gârnești-Clopotiva-Gura Zlata-Baraj Gura Apelor-Cabana Rotunda), DJ 686(Sântamaria Orlea-Sânpetru-Unciuc-Râu de Mori-Suseni-Cabana Râușor), DJ 686A(DJ 685 Ostrov-barajul Ostrovul Mic) și DJ 686D(Brazi-Râu de Mori).

Drumuri comunale:

- DC 79 (Sânpetru-Ohaba Sibișel)
- DC 79A(Sibișel-Nucșoara)
- DC 79B(Sibișel-Sălașu de Sus)
- DC 80(DJ 686-Valea Dâljii)
- DC 81(Brazi-Bălan)
- DC 82(DJ 686 - Ostrovel)
- DC 82B(DJ686 – Ostrovu Mic)

- DC 85(DN 68-Clopotiva)

- DC 86A(DN 68-Unciu)

Distanța până la Autostrada A1 este de 49 km.

Cea mai apropiată gară este cea de la Sarmisegetusa iar cea mai apropiată stație la Păclișa.

Capitolul II.12.2. Alimentarea cu apă

Comuna Râu de Mori se alimentează cu apă potabilă din Sistem zonal de alimentare cu apă Orlea Deva, alături de localitățile Deva, Călan, Hațeg, Ilia, Branișca, General Berthelot, Sântamaria – Orlea, Sarmisegetuza, Șoimus, Rachitova și Totești.

În prezent, in comuna Râu de Mori există doua surse de apă: pârâu Galben pentru satul Clopotiva și un foraj pentru satul Valea Dâljii. Au fost executate rețele de alimentare cu apă în satele Râu de Mori, Suseni, Brazi și Ostrovel.

Capacitatea instalațiilor de producere a apei potabile reprezintă cantitatea maximă de apă potabilă ce poate fi debitată de instalația de alimentare cu apă într-o unitate de timp.

Evoluția capacității instalațiilor de producere a apei potabile pe teritoriul comunei Râu de Mori, pe perioada 2010 – 2019, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică:

Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul	Anul
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
UM: Mc/zi									
283	296	290	290	327	327	337	346	369	382

Lungimea rețelei de apă pe teritoriul comunei, la finele anului 2019 a fost de 29.3 km.

Localitățile racordate la rețeaua de alimentare cu apă potabilă sunt Clopotiva, Ostrovu Mic, Ostrov, Râu de Mori, Suseni, Brazi, Ostrovel și Valea Dâljii.

Capitolul II.12.3.   Sistemul de canalizare

Lungimea totală a conductelor de canalizare, la finele anului 2019, în comuna Râu de Mori a fost de 13.5 km. Localitățile care dispun de rețea de canalizare sunt: Clopotiva, Ostrovu Mic și Ostrov.

Evacuarea apelor meteorice se face prin șanțurile de pe marginea drumurilor.

Restituirea apelor uzate, mai mult sau mai puțin încărcate cu impurități, constituie o gravă agresiune asupra mediului în general. În vederea asigurării calității corespunzătoare a apei din pânza freatică este necesar a se lua cele mai eficiente măsuri de construire de canalizări și stații de epurare.

Gospodăriile care au fose septice în prezent, sau la care alimentarea cu apă se face din puțuri bătrânești, sunt obligate în conformitate cu prevederile legale în vigoare, să nu polueze mediul înconjurător prin deversarea apelor uzate menajere.

Capitolul II.12.4.   Alimentarea cu gaze

Pe teritoriul comunei Râu de Mori nu există rețea de distribuție a gazelor naturale. În general, pentru încălzirea locuințelor se utilizează combustibil solid, în sobe sau centrale proprii, iar pentru gătit, butelii de aragaz.

Autoritățile locale își propun introducerea rețelei de gaze naturale pe teritoriul comunei.

Capitolul II.12.5.   Alimentarea cu energie electrică

La sfârșitul anului 1970 toate satele comunei au fost în întregime electrificate.

Distribuția energiei electrice este asigurată prin 15 posturi de transformare alimentate prin linii electrice aeriene de 20 kv, cu o capacitate de 1050 KVA. Distribuția energiei electrice către consumatorii casnici se face pe linii electrice de 0.4 KV.

Capitolul II.12.6.   Rețele de telecomunicații

Pe teritoriul comunei există o rețea de telefonie fixă, cu deservește peste 300 de abonați, cu o centrală telefonică amplasată la sediu Primăriei ce este conectată la centrala Sarmisegetusa și Cârneți. Servicii de telefonie fixă regăsim în toate localitățile componente, mai puțin în localitatea Bălanu. În grade diferite de acoperire există acces la servicii de telefonie mobilă în toate localitățile. Rețeaua de fibră optică este prezentă în localitățile : Brazi, Clopotiva, Ostrovel, Ostrovu Mare, Ostrovu Mic, Râu de Mori și Suseni.

Serviciile poștale sunt asigurate agențiile din localitățile: Clopotiva(nr. 115), Brazi (nr. 26), Valea Dâljii (nr.1), Ostrov (nr.90).

Capitolul II.13   Sănătatea

Dispensarul uman e în localitatea Râu de Mori unde își desfășoră activitatea un medic de familie și un asistent.

Pe teritoriul comunei există farmacie privată. Nu regăsim cabinete stomatologice.

În localitatea Râu de Mori există și dispensar veterinar, în care își desfășoară activitatea un medic veterinar și un tehnician veterinar.

Capitolul II.14   Învățământul

Unitatea școlară de pe teritoriul comunei este Școala Gimnazială Râu de Mori ce are în administrare Școlile primare Bălanu, Clopotiva, Ostrova și Ohaba-Sibișel.

Școlile sunt în stare bună, sunt racordate la rețeaua electrică, de apă și au fose septice. Școala din Bălanu ar necesita o reabilitare a acoperișului în viitorul apropiat.

Cadrele didactice sunt în număr de 22, din care 12 persoane cu gradul I, 5 persoane cu gradul II și 5 cadre cu definitivat.

În total avem 252 elevi din care 63 în învățământul preșcolar, 108 în învățământul primar și 81 elevi în cel gimnazial. Gradul de promovabilitate la finele anului 2020 a fost de 98.81%, cu doar 3 elevi repetenți.

În prezent Școala Gimnazială Râu de Mori are în derulare 2 proiecte, unul de achiziție tablete școlare pentru elevi, prin POC și unul de prevenire a abandonului școlar, în parteneriat cu fundația „Mara” din Deva.

Capitolul II.15   Cultura

Lista Monumentelor Istorice (LMI) a fost realizată în 2010, după care a fost actualizată în anul 2015. Actuala listă este anexă la Ordinul ministrului culturii nr. 2.828/2015, pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată și a Listei Monumentelor Istorice dispărute, cu modificările ulterioare din 24.12.2015.

Obiective de pe teritoriul comunei Râu de Mori înscrise în L.M.I.:

- ❖ **Biserica (fostă reformată) "Cuvioasa Paraschiva"** din satul Clopotiva, înscrisă în LMI la poziția 244, Cod LMI HD-II-m-B-03298, datează din sec. XIX;
- ❖ **Biserica "Sf. Ioan Botezătorul"** din satul Clopotiva, înscrisă în LMI la poziția 245, Cod LMI HD-II-m-A-03299, datează din 1763;
- ❖ **Casă de lemn Dumbravă Ioan**, din satul Clopotiva, înscrisă în LMI la poziția 246, Cod LMI HD-II-m-B-03300, datează din înc. sec. XX;
- ❖ **Casă de lemn Tomoni Borcan** din satul Clopotiva, înscrisă în LMI la poziția 247, Cod LMI HD-II-m-B-03301, înc. sec. XX;
- ❖ **Ansamblul rural Clopotiva** din satul Clopotiva 39-182, înscrisă în LMI la poziția 248, Cod LMI HD-II-a-B-03302, înc. sec. XX;
- ❖ **Biserica "Pogorârea Sf. Duh"**, din satul Ostrov, înscrisă în LMI la poziția 382, Cod LMI HD-II-m-A-03400.01, sec. XIV;
- ❖ **Incintă (spolii romane)**, din satul Ostrov, înscrisă în LMI la poziția 383, Cod LMI HD-II-m-A-03400.02, sec. XIV;
- ❖ **Curtea nobiliară a Cândeștilor**, sat Râu de Mori, înscrisă în LMI la poziția 417, Cod LMI HD-II-a-A-03428, sec. XV - XVI, transf. sec. XVII – XIX;
- ❖ **Curia Cândeștilor**, sat Râu de Mori, pe malul râului, sediul fostului CAP, înscrisă în LMI la poziția 418, Cod LMI HD-II-m-A-03428.01, sec. XV – XVII;

- ❖ **Capelă** sat Râu de Mori, pe malul râului, sediul fostului CAP, înscrisă în LMI la poziția 419, Cod LMI HD-II-m-A-03428.02, sec. XV;
- ❖ **Zid de incintă**, sat Râu de Mori, pe malul râului, sediul fostului CAP, înscris în LMI la poziția 420, Cod LMI HD-II-m-A-03428.03, sec. XV - XVII;
- ❖ **Biserică parohială reformată**, sat Râu de Mori, înscrisă în LMI la poziția 421, Cod LMI HD-II-m-A-03429, sec. XVIII – XIX;
- ❖ **Cetatea cnezială a Cândeștilor (Cetatea de Colț)**, sat Suseni, Vârful Colțului, înscrisă în LMI la poziția 464, Cod LMI HD-II-a-A-03458, sec. XV;
- ❖ **Incintă fortificată (ruine)**, sat Suseni, Vârful Colțului, înscrisă în LMI la poziția 465, Cod LMI HD-II-a-A-03458.01, sec. XV;
- ❖ **Turn-locuință (ruine)**, sat Suseni, Vârful Colțului, înscrisă în LMI la poziția 466, Cod LMI HD-II-a-A-03458.02, sec. XV;
- ❖ **Curtea nobiliară a Cândeștilor (ruine)**, sat Suseni, pe malul drept al Râușorului, la marginea satului, înscrisă în LMI la poziția 467, Cod LMI HD-II-a-A-03459, sec. XVI – XVIII;
- ❖ **Biserica cnezilor Cândeștilor**, sat Suseni, pe malul stâng al Râușorului, la marginea satului, înscrisă în LMI la poziția 468, Cod LMI HD-II-m-A-03460, sec. XIV;

Pe teritoriul comunei Râu de Mori, județul Hunedoara regăsim 6 cămine culturale, cu următoarele capacități:

Cămin	Râu de Mori	Clopotiva	Ostrov	Unciuc	Valea Dâljii	Sibișel
Nr. locuri	200	300	150	80	100	200

Sura: Primăria comunei Râu de Mori

Căminele culturale dispun de apă curentă, sunt dotate cu fose septice iar încălzirea se face cu centrale pe lemne. Căminul din Râu de Mori este în curs de modernizare și dotare.

Numărul volumelor existente în biblioteci reprezintă totalitatea cărților, broșurilor, colecțiilor de ziare și reviste cu minim 5 pagini și materialele audiovizuale (casete cu benzi magnetice, discuri, diafilme și alte materiale de bibliotecă: hărți, grafice, reproduceri artistice, etc.) înscrise în registrul de inventar al bibliotecii.

Volume existente în biblioteci, pe teritoriul comunei:

Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Număr					
16515	16533	16033	16033	16192	16249

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

Volumele eliberate cuprind totalitatea cărților, broșurilor, colecțiilor de ziare și reviste, materiale audiovizuale împrumutate cititorilor (utilizatorilor), într-o perioadă calendaristică dată, în cursul anului de referință.

Volume eliberate din biblioteci, pe teritoriul comunei Râu de Mori:

Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Număr					
2002	1337	1060	1003	1371	1291

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

Obiceiuri locale:

Nedeile: o manifestare populară autentică încadrată în datinile și obiceiurile poporului nostru. După apariția creștinismului, acesta s-a suprapus acestor obiceiuri precreștine, reușind treptat să transforme hramul bisericilor în "nedeia" satului respectiv. Unele sunt independente de biserică, altele au caracter economic și pe alocuri aspect bisericesc. Cu ocazia Nedeilor au loc jocuri, praznice și prânzuri.

Date stabilite a nedeilor:

Râu de Mori - Duminica Tuturor Sfinților

Ostov - Rusalii

Clopotiva - Boboteaza

Valea Dâlji - Paștele Mic

Unciuc - Duminica Minorosițelor

Călușerul: dans tradițional românesc, prezent în timpurile vechi atât în Moldova, Oltenia cât și în Transilvania. Obiceiul în general își are originea în antichitate, având la bază cultul Soarelui, asociat cu cel al fertilității.

România este prezentă pe Lista Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității UNESCO cu Ritualul Călușului (inclus la 25 noiembrie 2005), Doina (2 octombrie 2009) și Ceramica de Horezu (3-7 decembrie 2012).

În vederea cinstirii eroilor neamului românesc, pe teritoriul comunei au fost ridicate troițe la care se depun coroane de flori la datele comemorative a evenimentelor.

Capitolul II.16. Turism

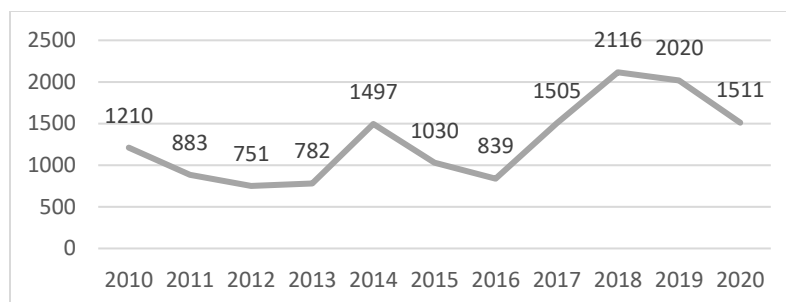
Comuna dispune de un vast potențial turistic datorită amplasării geografice la poalele munților Retezat, a capitalului natural și antropic și a bogățiilor culturale.

Evoluția capacității de cazare turistică pe teritoriul comunei:

Tipuri de structuri de primire turistică	Ani										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	UM: Locuri- zile										
Total	8030	8030	7392	7370	13557	9425	8362	19958	23806	23966	20836
Cabane turistice	-	-	-	-	-	-	-	6570	6374	8406	7806
Pensiuni agroturistice	8030	8030	7392	7370	13557	9425	8362	13388	17432	15560	13030

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

Sosiri ale turiștilor în structurile de primire turistică:

Date prelucrate din sursa: Institutul Național de Statistică

Pe teritoriul comunei Râu de Mori, județul Hunedoara, prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007 – 2013, s-a înființat Centrul Local de Informare și Promovare Turistică Râu de Mori cu sediul în Râu de Mori, Nr. 1 cu rol în dezvoltarea și promovarea turismului în zonă.

Obiective turistice pe teritoriul comunei Râu de Mori:

➤ **Pârția de schi Râușor**

Caracteristici: nivel mediu de dificultate, 1.200 m lungime, altitudinea de plecare 1.200 m și cea de sosire 850 m, înclinație 22%, diferența de nivel este de 350 m, lățimea medie de 45 m și suprafața de 2ha.

Capacitatea pârtiei este de 1.000 - 1.200 de persoane.

Pârția e deservită de un teleschi mono-post, e dotată cu nocturnă și tunuri de zapadă artificială.

Zona dispune de centru pentru închirierea echipamentului sportiv.

➤ **Munții Retezat**

Munții Retezat fac parte din Carpații Meridionali, și se înalță între două depresiuni importante, Petroșani și Hațeg și între două râuri importante, Râul Mare, care îi delimitează la nord și est și Jiul de Vest, care îi delimitează la sud. Sunt înconjurați de Munții Țarcu la vest, Munții Godeanu, la sud-vest și Munții Vâlcan, la sud.

Partea cea mai importantă a masivului este alcătuită în principal din roci cristaline și se numește Retezatul Mare; partea sudică, cu relief dezvoltat și în mase mai importante de calcare, se numește Retezatul Mic. Acestea se unesc în apropierea lacului Bucura.

Parcul Național Retezat, în suprafață de 38.138 ha, este o arie protejată de interes național desemnată în scopul protejării biodiversității și menținerii într-o stare de conservare favorabilă florei spontane și faunei sălbatice, precum și a unor habitate naturale de interes comunitar aflate în arealul zonei protejate.

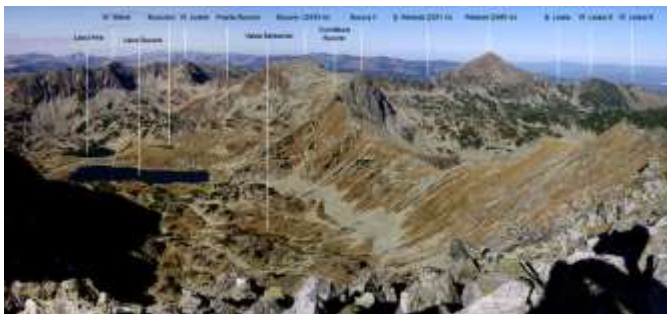

Foto:

Retezatul central (fotografie - Emi Cristea, 2007)

Aria naturală se află în extremitatea sud-vestică a județului Hunedoara (la limita de graniță cu județele Caraș-Severin și Mehedinți, în nordul Parcului Național Domogled - Valea Cernei), pe teritoriile administrative ale comunelor: Pui, Râu de Mori, Sălașu de Sus și pe cel al orașului Uricani), lângă drumul național DN66A care leagă orașul Petroșani de drumul național DN67D, pe Valea Cernei.

Parcul Național Retezat s-a înființat în anul 1935 la inițiativa profesorului Alexandru Borza, fondatorul Grădinii Botanice din Cluj-Napoca și a savantului de renume mondial Emil Racoviță. În prezent parcul are statut de arie naturală protejată de interes național și internațional, fiind recunoscut ca Rezervație a biosferei din anul 1979.⁷

Trasee montane:

1. Cârnic – Lacul Galeș – Șaua Zănoaagelor – Valea Rea - Cârnic
2. Cârnic – Cabana Pietrele – Lacul Stânișoara – Vf. Retezat - retur
3. Cârnic – Cabana Gențiana – Lacul Pietrele – Curmătura Bucurii - retur
4. Râuşor – Lacul Ștevia – Șaua Lolaia - Vf. Retezat – Culmea Prelucele – Valea Valareasca - Râuşor

---

⁷ Sursa: Wikipedia

5. Râușor – Șaua Ciurila – Vf. Lolaia – Șaua Lolaia – Lacul Ștevia - Râușor
6. Cabana Gura Zlata – Lacul Zănoaga - retur
7. Lacul Gura Apelor – Lacul Zănoaga - retur
8. Lăpușnicul Mic – Refugiul Gugu - Vf. Gugu - retur
9. Gura Bucurii – Lacul Bucura – Căldarea Berbecilor – Vf. Peleaga – Valea Pelegii – Gura Bucurii
10. Circuitul lacurilor din complexul glaciuar Bucura
11. Gura Bucurii – Șaua Plaiu Mic – Vf. Custura – Șaua Custurii - Valea Pelegii - Gura Bucurii
12. Cheile Scorotei – Stâna Scorota – Șaua Drăcșanu – Vf. Piatra Iorgovanului – Câmpușel – Cheile Scorotei
13. Cheile Buții – Cabana Buta – Vf. Piule – Vf. Pleșa – Cheile Buții
14. Stâna de Râu – Tăul Țapului – Porțile Închise – Vf. Păpușa - Vf. Păpușa Mică – Șaua Custurii – Stâna de Râu⁸

- **Lacul Ostrovul Mic** – este prezentat la Capitolul II.4. Rețeaua hidrografică
- **Lacul Gura Apelor** – este prezentat la Capitolul II.4. Rețeaua hidrografică

- **Cetatea Colt**

Cetatea se află pe teritoriul satului Suseni, pe drumul județean DJ 686, la intrarea pe valea Râușorului și la 3 km distanță de satul Râu de Mori. Cetatea datează din anul 1359 și a fost ridicată pe un colț de stâncă, la intrarea în defileul Râușorului, în jurul unui turn pătrat, căruia i-au fost adăugate un zid de incintă, fortificat cu alte turnuri. Are plan neregulat, adaptat formei de relief, este prevăzută cu un donjon masiv și a fost cea mai puternică cnezială din Transilvania.

---

⁸ Sursa: <https://retezat.ro/trasee>

Datorită aspectului cetății și toponimiei locurilor, se presupune că acesta ar fi sursa de inspirație a romanului Castelul din Carpați de Jules Verne.⁹

➤ **Curtea nobiliară a Cândeștilor**

Ruinele Curții nobiliare a Cândeștilor se află în localitatea Râu de Mori din județul Hunedoara. Ansamblul, care cuprinde curia, capela și zidul de incintă, figurează pe noua listă a monumentelor istorice sub codul LMI: HD-II-a-A-03428.

Curtea cnezială a familiei Cândea, cneaz al Țării Hațegului înaintea administrației maghiare din Ardeal, a fost construită în secolul al XIV-lea pe ruinele unor vechi edificii romane. Monumentul se află în centrul localității, fiind format dintr-un ansamblu de construcții care cuprinde o clădire rezidențială, capela de curte, grajd, anexe, moara și biserica. Materialele descoperite pun în evidență o evoluție din preistorie, perioada romană și Evul Mediu, până în zilele noastre.¹⁰

➤ **Biserica Sfântul Ioan Botezătorul din Clopotiva**

Biserica din localitatea Clopotiva, cu hramul "Sfântul Ioan Botezătorul", a fost construită între anii 1768 și 1770, în timpul păstoririi preotului unit Ioan Popa, pe un teren donat de vicecomitele reformat Pogány János drept compensație pentru vechiul lăcaș de cult cedat reformaților. Este un edificiu de plan dreptunghiular, cu absida semicirculară nedecroșată. Deasupra celor trei intrări, precedate de un pridvor deschis, se înalță o clopotniță centrală robustă, flancată de două turnulețe scunde, toate acoperite cu tablă; în rest, s-a preferat țigla. Biserica, menționată pe harta iosefină a Transilvaniei (1769-1773) și în conscripția din 1829-1831, a fost reparată în anii 1854, 1894, 1968-1969, 1978, 1987 și 2000-2009, fiind împodobită iconografic în 2002, de pictorul

⁹ Sursa: Wikipedia

¹⁰ Sursa: Wikipedia

Ion Albulescu din Bucova (jud. Caraș-Severin); târnosirea s-a făcut în anul 1968. Și acest lăcaș figurează pe lista monumentelor istorice românești (HD-II-m-A-03299)¹¹

➤ **Biserica Cuvioasa Paraschiva din Clopotiva**

Biserica de zid cu hramul „Cuvioasa Paraschiva” din Clopotiva, comuna Râu de Mori,

județul Hunedoara a fost construită în 1880. Biserica se află pe noua listă a monumentelor istorice sub codul LMI: HD-II-m-B-03298. Biserica are absidă semicirculară nedecroșată, navă dreptunghiulară, cosolidată prin patru contraforți scunzi, și un turn-clopotniță etajat, cu un coif piramidal, învelit în tablă (la acoperișul propriu-zis s-a utilizat țigla), ridicat deasupra unicei intrări răsăritene. Într-adevăr, edificiul prezintă o orientare inversată, prin amplasarea altarului spre vest. Lăcașul, a deservit alternativ cultului ortodox, cultului calvin și reformat, a fost trecută în 1957 în patrimoniul Bisericii Ortodoxe și a fost renovat în anii 1979, 1984, 2008-2009.

➤ **Biserica cnezilor Câdea din Suseni**

Biserica cnezilor Câdea se află la marginea satului hunedorean Suseni. A fost ridicată în secolul XIV și este monument istoric de importanță națională, HD-II-m-A-03460. Are hramul „Duminica Tuturor Sfinților”.

Edificiul este rezultatul unei ample restaurări, care a avut meritul de a reda biserii înfățișarea de odinioară. Construit din piatră brută, legată cu mortar amestecat cu cărămidă pisată, lăcașul, parte a unui complex monahal dispărut mai amplu, a fost ridicat, probabil, la începutul secolului al XIV-lea, cu câteva decenii înaintea cetății învecinate. Alcătuită dintr-o navă dreptunghiulară scurtă, Biserica se particularizează prin faptul că deasupra altarului se înalță un puternic turn fortificat din piatră, cu trei nivele, în vechime parte integrantă a sistemului defensiv al cetății alăturate. În caz de necesitate, primul dintre etajele sale servea ca locuință, în timp ce nivelele superioare, prevăzute cu ferestre de tragere, simple sau tip „cheie de broască” răsturnată, erau destinate apărătorilor.¹²

¹¹ Sursa: Wikipedia

¹² Sursa: Wikipedia

➤ Biserica Pogorârea Sfântului Duh din Ostrov

Biserica „Pogorârea Sfântului Duh” din Ostrov, județul Hunedoara, se numără printre cele mai vechi monumente românești de zid păstrate în Transilvania. Biserica a fost construită în secolul XIV și se află pe noua listă a monumentelor istorice sub codul LMI: HD-II-a-A-03400.

La 1360, Petru de Ostrov era desemnat drept prim protopop cunoscut al districtului. Ca și alte monumente din Hațeg și această biserică a suferit transformări religioase. Cnezii, apoi nobilii ostroveni au ajuns de la catolici, la reformați (calvini). Acestei majore metamorfoze i se datorează acoperirea decorațiilor interioare, specifice cultelor istorice, nu celor protestante. Imaginea de astăzi a bisericii este rezultatul unei ample transformări care au avut loc în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și la începutul secolului XIX.¹³

Capitolul II.17. Mediu

Capitolul II.17.1. Factorul de mediu aer

Întrucât pe teritoriul comunei Râu de Mori, județ Hunedoara, nu există stații de monitorizare a calității aerului, vom lua ca relevante valorile celei mai apropiate stații automate de monitorizare a calității aerului, respectiv stația HD – 4 situată în Călan, str. Furnalistului. Aceasta este o stație de fond industrial 1 ce monitorizează următorii indicatorii: NO_x/NO₂, SO₂, CO, O₃, PM₁₀, Pb, Cd, Ni, stația meteo (direcția și viteza vântului, temperatura, umiditate relativă, presiune, radiația solară, precipitații).

Stație	Poluant	Media aritmetică pe întreaga perioadă	Unitate măsură	Tip depășire	Nr. depășiri	Captura de date (%) (validate pe anul 2019)
HD - 4	SO ₂	9,77	μg/mc			94,25
Călan, str.	NO ₂	17,15	μg/mc			92,12

¹³ Sursa: Wikipedia

Furnalistu- lui fond industrial	CO	0,19	mg/mc			92,81
	O ₃	49,66	μg/mc	valoare țintă	2	93,91
	PM ₁₀ automat	14,59	μg/mc	limită zilnică	3	97,37
	PM ₁₀ gravimetric	14,63	μg/mc	limită zilnică	2	69,04
	Pb	0,014	μg/mc			69,04
	Cd	0,27	ng/mc			69,04
	Ni	2,814	ng/mc			69,04

Sursa: Raport anual privind starea mediului în județul Hunedoara, anul 2019

În anul 2019, la stația HD-4, pentru indicatorul ozon nu au fost înregistrate depășiri ale pragului de informare (180 microg/m³, medie orară) conform Legii nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, dar s-au înregistrat două depășiri a valorii țintă pentru sănătatea umană (120 microg/m³, maxima zilnică a mediilor pe 8 ore) în data de 24 martie 2019, cu o valoare de concentrație de 121,61 și în data de 21 iulie 2019, cu o valoare de concentrație de 120,05.

În anul 2019, valorile zilnice ale particulelor în suspensie sub 10 microni (PM10) în aerul înconjurător, obținute la stația automată HD - 4 au înregistrat trei depășiri, una în data de 31 octombrie 2019(52,36) și două în data de 1 noiembrie(56.29). Raport anual privind starea mediului în județul Hunedoara, anul 2019 consideră ca elemente determinante ale acestor depășiri producerea de energie termoelectrică, precum și utilizarea la încălzirea locuințelor individuale a combustibililor solizi, pe fondul unor condiții meteo nefavorabile unei bune dispersii a poluanților (ceață, calm atmosferic). Limita pentru acest indicator este 50 μg/mc, și se nu trebuie să aiba mai mult de 35 depășiri într-un an calendaristic.

În ultimii 5 ani, nu a fost depășită valoarea limită zilnică pentru PM10 mai mult de 35 de ori/an la niciuna dintre stațiile automate de monitorizare, prin urmare în județul Hunedoara nu există o expunere a populației în acest sens.¹⁴

¹⁴ Sursa: Raport anual privind starea mediului în județul Hunedoara, anul 2019

Capitolul II.17.2 Factorul de mediu apă

„Administrația Națională Apele Române aplică strategia și politica națională în domeniul gospodăririi cantitative și calitative a resurselor de apă, scop în care acționează pentru cunoașterea, conservarea, folosirea rațională și protecția resurselor de apă împotriva epuizării și degradării, în vederea asigurării unei dezvoltări durabile, prevenirea efectelor distructive ale apelor, reconstrucția ecologică a cursurilor de apă, asigurarea supravegherii hidrologice și hidrogeologice, implementarea prevederilor legislației armonizate cu Directivele Uniunii Europene în domeniul gospodăririi durabile a resurselor de apă și conservarea ecosistemelor acvatice și a zonelor umede.

Administrația Națională Apele Române are ca principal instrument de lucru Directiva Parlamentului și a Consiliului European 2000/60/EEC - Directiva Cadru în domeniul apei, care stabilește un cadru de acțiune pentru țările din Uniunea Europeană în domeniul politicii apei, fundamentează o nouă strategie și politică în domeniul gospodăririi apelor, având ca scop principal atingerea cel puțin a “unei stări bune“ a tuturor cursurilor de apă din Europa într-un interval de timp.”¹⁵

Comuna Râu de Mori se alimentează cu apă potabilă din Sistem zonal de alimentare cu apă Orlea Deva, alături de localitățile Deva, Călan, Hațeg, Ilia, Branișca, General Berthelot, Sântamaria – Orlea, Sarmisegetuza, Șoimus, Rachitova și Totești.

În prezent, în comuna Râu de Mori există două surse de apă: pârau Galben pentru satul Clopotiva și un foraj pentru satul Valea Dâljii. Au fost executate rețele de alimentare cu apă în satele Râu de Mori, Suseni, Brazi și Ostrovel. Lucrările de captare - 3 izvoare - nu au mai fost executate deoarece pâraiele respective au secăt. Sursa de la pâraul Galben nu asigură necesarul pentru satul Clopotiva. Singura opțiune pentru comuna este racordarea acesteia la sistemul Orlea – Deva.

Descriere succintă a sistemului Orlea Deva:

- sursa de suprafață: lacul de acumulare al Hidrocentralei Hațeg – 1200 l/s

---

¹⁵ Sursa: Raport anual privind starea mediului în județul Hunedoara, anul 2019

- stație de tratare (STA Orlea - 700 l/s)
- aducțiuni (49,5 km, Dn=80 -1000 mm, OL, PREMO, PVC si PEID)
- facilități de înmagazinare ($V_{tot}= 36.450 \text{ m}^3$);
- rețea de distribuție (280,9 km, Dn = 40-500 mm).

Rata de racordare 93%.

Populație deservită 94.233 locuitori

Calitatea apei: conform cu Directiva 98/83/EC privind apa de suprafață

Potrivit Planului de Management al Bazinului Hidrografic Mureș, starea corpurilor de apă de suprafață din zona Hațegului este una bună, la fel ca și starea corpurilor de apă pe baza elementelor biologice investigate.

Capitolul II.17.3 Factorul de mediu sol

Ca interfață dintre pământ, aer și apă, solul este o resursă neregenerabilă care îndeplinește mai multe funcții vitale:

- producerea de hrană/ biomasă;
- depozitarea, filtrarea și transformarea multor substanțe;
- sursă de biodiversitate, habitate, specii și gene;
- servește drept platformă/ mediu fizic pentru oameni și activitățile umane;
- sursă de materii prime, bazin carbonifer;
- patrimoniu geologic și arheologic.

Principalele procese de degradare a solului sunt eroziunea, degradarea materiei organice, contaminarea, salinizarea, compactizarea, pierderea biodiversității solului, scoaterea din circuitul agricol, alunecările de teren și inundațiile.

Pe teritoriul comunei Râu de Mori nu figurează în Raportul de mediu soluri afectate de activități industriale sau situri contaminate.

Pe teritoriul comunei Râu de Mori, în aval de zona barajului Gura Apei au avut loc inundații în anul 1999, zona respectivă putând fi astfel catalogată ca fiind cu risc la inundații.

Reactivarea focarului seismic din zona comunei Berthlot, ce a afectat și orașul Hațeg este de asemenea un risc natural asumat.

Potrivit Raportului anual privind starea mediului în județul Hunedoara pe anul 2019, în județ, numărul total de operatori înscrși ce practică agricultura ecologică este de 270, din care producători agricoli 258. Suprafața totală este de 2185 hectare.

Operatorii sunt obligați să îndeplinească, timp de trei ani, condiții specifice unei astfel de sistem de cultură: au interdicție să folosească îngrășământe chimice. După această perioadă de conversie de trei ani la terenurile agricole și de un an la animale, se poate începe vânzarea de produse ecologice.

În ultimii 5 ani, la nivelul județului Hunedoara, nu s-au efectuat lucrări de îmbunătățiri funciare.

Capitolul II.17.4 Managementul deșeurilor

În România, responsabilitatea pentru gestionarea deșeurilor municipale aparține administrațiilor publice locale, care, prin mijloace proprii sau prin concesionarea serviciului de salubritate către un operator autorizat trebuie să asigure colectarea (inclusiv colectarea separată), transportul, tratarea, valorificarea și eliminarea finală a acestor deșeuri.

În anul 2013 Autoritatea pentru Protecția Mediului Hunedoara a emis Acordul de Mediu nr.2/12.09.2013 pentru proiectul „Sistem de Management Integrat al deșeurilor în județul Hunedoara”, ca urmare a cererii adresate de Consiliul Județean Hunedoara.

Proiectul a avut în vedere realizarea următoarelor obiective, ce au fost și realizate, stațiile și deponeul fiind autorizate:

1. stație de sortare, stație de tratare mecanico-biologică, depozit de deșeuri cu capacitatea de 4 576 800 mc în localitatea Bârcea Mare;

2. stație de sortare deșeuri Petroșani, cu capacitatea de 15 980 tone/an și suprafața construită de 3 000 mp;

3. stație de transfer deșeuri Petroșani, cu capacitatea de 42 571tone/an și suprafață construită de 140 000 mp;

4. închidere depozite neconforme: Deva (6,74ha), Orăștie (5,0ha), Hațeg (2,0ha), Hunedoara (5,28ha), Călan (1,02ha), Rapoltu Mare (2,92ha), Petrila (4,0ha), Aninoasa (0,8ha), Lupeni (4,53ha).

Raport anual privind starea mediului în județul Hunedoara, pe anul 2019, nu semnalează prezența unor depozite neconforme de deșeuri pe teritoriul comunei Râu de Mori.¹⁶

Operatorul economic ce colectează deșeurile la nivel de comună este Brai Cătă.

Cantitatea totală de deșeuri colectată în cursul anului 2020 a fost de 461.6 tone; din care reciclabile 5.9 tone.

---

¹⁶ Raport anual privind starea mediului în județul Hunedoara pe anul 2019

Capitolul II.18. Administrația publică locală

Capitolul II.18.1. Structură

Sursa: Primăria comunei Râu de Mori

Capitolul II.18.2. Buget

Veniturile curente ale comunei Râu de Mori sunt de 9 155 210 lei(6 389 210 lei venituri proprii și 2 766 000 sume defalcate din TVA) iar cheltuielile de 13 345 800(5 148 200 ordine publică, 476 000 silvicultură, 1 818 600 asistență socială și 5 903 000 mediu).

Capitolul II.18.3.   Ordinea publică

Ordinea publică pe teritoriul comunei este asigurată de 2 polițiști locali și 2 polițiști rurali. Sediul Poliției rurale este în localitatea Râu de Mori, proprietate a MAI. Sediul Poliției locale este în sediu primăriei. Nu se remarcă o infraționalitate deosebită.

Capitolul II.18.4.   Asistență socială

În cadrul compartimentului de asistență socială lucrează o persoană.

Asistați sociali la nivel de comună: 176 persoane cu venit mediu garantat, 47 persoane cu ajutor de susținere a familiei, 32 persoane cu indemnizație și 36 persoane cu asistenți personali.

Capitolul II.18.5.   S.V.S.U.

La nivelul comunei Râu de Mori s-a constituit Comitetul pentru Situații de Urgență, format din 20 membri și Centru operativ al Comitetului pentru Situații de Urgență format din 5 membri, cu rol de acțiune în caz de inundații, ghețuri și poluări accidentale.

Prin Planul de apărare împotriva inundațiilor, ghețurilor și poluărilor accidentale s-au desemnat agentul de inundații precum și atribuțiile acestuia, s-au stabilit atribuțiile Președintelui Comitetului Local pentru Situații de Urgență, măsurile de intervenție, s-a întocmit Schema fluxului informațional pentru avertizarea și alarmarea populației, s-a întocmit inventarul cu stocul de materiale, scule, dispozitive, utilaje și mijloace de transport disponibile.

Măsuri la atingerea codului galben:

- Avertizarea populației din zone potențial afectabile din revărsări de pârâie locale, revărsări de văi nepermanente, scurgeri de pe versanți.

- Îndepărtarea materialului lemnos și a deșeurilor din albiile și de pe malurile cursurilor de apă și asigurarea scurgerii apelor pluviale prin șanțuri și rigole.

- Îndepărtarea materialului lemnos- rezultat din exploatarea perdelelor de protecție, a utilajelor și animalelor din zonele dig – mal și de pe insule.

- Supravegherea cursurilor de apă, digurilor, barajelor mici.

- Elaborarea și transmiterea, conform fluxului, a rapoartelor operative privind efectele fenomenelor hidrometeorologice periculoase.

Măsuri la atingerea codului portocaliu:

- Avertizarea populației, cu prioritate a celei aflate în zone de risc la inundații.

- Convocarea, în ședință extraordinară, a CLSU pentru stabilirea măsurilor ce se impun.

- Asigurarea permanenței la sediul primăriei cu personal instruit precum și a bunei funcționări a mijloacelor de comunicații.

- Pregătirea materialelor și mijloacelor de intervenție operativă și transportul lor în zonele critice.

- Pregătirea spațiilor pentru eventuale evacuări ale oamenilor și animalelor.

- Ancorarea, de către unitățile de exploatare, a depozitelor de material lemnos aflate în zona formațiunilor torențiale și pe drumurile forestiere.

- Asigurarea funcționării în condiții de siguranță, a instalațiilor hidromecanice de la barajele mici de pe raza localității.

- Informarea periodică a cetățenilor asupra măsurilor întreprinse, precum și a celor necesare a fi luate în continuare.

- Supravegherea permanentă a cursurilor de apă, digurilor, barajelor, zonelor endemice de producere a blocajelor de ghețuri, secțiunii podurilor și podetelor.

- Participarea alături de deținătorii de construcții hidrotehnice la lucrările de intervenție operative.

- Evacuarea populației și animalelor, după caz.
- Elaborarea și transmiterea rapoartelor operative, conform fluxului informațional.

Măsuri la atingerea codului roșu:

- Avertizarea populației din toate localitățile aparținătoare.
- Convocarea în ședință extraordinară, CLSU.
- Asigurarea permanenței la primărie cu personal instruit.
- Transportul materialelor, mijloacelor și forțelor de intervenție în zonele critice.
- Acționarea motopompelor pentru evacuarea apei acumulate din subsolurile locuințelor.
- Pregătirea spațiilor și mijloacelor pentru evacuarea populației și animalelor.
- Ancorarea, de către unitățile de exploatare, a depozitelor de material lemnos aflate în zona formațiunilor torențiale și pe drumurile forestiere.

Măsuri după ieșirea din starea de urgență:

- Evaluarea preliminară a pagubelor produse de inundații și participarea în comisia numită de prefect pentru validarea evaluării.
- Avizarea Proceselor Verbale de calamități întocmite de deținătorii de construcții hidrotehnice cu rol de apărare împotriva inundațiilor.
- Elaborarea Rapoartelor de Sinteză privind efectele fenomenelor hidrometeorologice periculoase, în maxim 20 de zile de la încetarea fenomenelor și transmiterea acestora conform fluxului informațional.
- Executarea de lucrări pentru îndepărtarea urmărilor inundațiilor
- Efectuarea lucrărilor de supraînălțare și consolidare la diguri și baraje mici, îndepărtarea plutitorilor din secțiunile de scurgere a podurilor și podețelor etc.
- Supravegherea permanentă, a cursurilor de apă, digurilor, barajelor mici, a secțiunilor de scurgere a podurilor și podețelor.
- Evacuarea populației și animalelor din zonele afectate.

- Asigurarea hranei și apei pentru populația și animalele evacuate.

- Asigurarea asistenței medicale.

Capitolul III	Analiza SWOT
----------------------	---------------------

Capitolul III.1.   Analiza SWOT pentru resurse umane și învățământ

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ populația prezintă o distribuție echilibrată pe sexe; ➤ rata natalității mai mare decât rata natalității în mediu rural în județul Hunedoara; ➤ rata de fertilitate mai mare decât rata de fertilitate în mediu rural în județul Hunedoara și în Regiunea Vest; ➤ rata mortalității mai mică decât rata mortalității în mediu rural în Regiunea Vest și în județul Hunedoara; ➤ numărul căsătoriilor depășește detașat numărul divorțurilor; ➤ numărul stabilirilor cu reședința a depășit numărul plecărilor cu reședința din comună în anul 2020, pe perioada 2015 – 2019 situația fiind invers; ➤ numărul mediu al salariaților la nivel de comună se păstrează aproximativ constant; ➤ infrastructura educațională este în general bună; ➤ au existat proiecte de reabilitare și dotare a unităților de învățământ; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ numărul populației este în scădere; ➤ rata natalității mai mică decât rata natalității în mediu rural în Regiunea Vest; ➤ sporul natural al populației descrescător; ➤ lipsa de interes și motivație a unor elevi; ➤ legăturile școală-elev-familie sunt uneori deficitare, părinții nu se implică corespunzător în educarea copiilor și participă doar sporadic la ședințe, lectorate, etc.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ școlile sunt racordate la rețeaua electrică, de apă și sunt dotate cu fose septice; ➤ grad de promovabilitate 98.81%; ➤ cadre didactice calificate(grad I, II și definitivat) ➤ organizarea de concursuri pentru elevi; ➤ existența terenurilor de sport; 	
<p>OPORTUNITĂȚI</p>	<p>AMENINȚĂRI</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ creșterea numărului locurilor de muncă; ➤ dezvoltarea infrastructurii la nivel de comună; ➤ organizarea de cursuri de calificare și reorientare profesională în domenii de interes(în special pentru activități din turism); ➤ sprijin pentru familiile tinere; ➤ atragerea investitorilor; ➤ dezvoltarea serviciilor de tip social; ➤ stimularea și sprijinirea tinerilor și a locuitorilor interesați în vederea dezvoltării de afaceri viabile; ➤ dotarea cabinetelor școlare cu aparatură; ➤ perfecționarea cadrelor didactice; ➤ dotarea și modernizarea unităților școlare; ➤ construirea de săli și terenuri de sport la școli; ➤ înființarea de creșe și after-school-uri. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ fenomenul de îmbătrânire al populației; ➤ migrarea populației către zone mai atractive din punct de vedere al ofertei de muncă și al condițiilor de trai; ➤ fenomenul de emigrare; ➤ programa școlară încărcată; ➤ scăderea gradului de instruire școlară a tinerilor.

Capitolul III.2. Analiza SWOT economie, agricultură și turism

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ capitalul natural, cultural și antropoc ➤ potențial zootehnic, piscicol și apicol ridicat; ➤ activități diversificate la nivel de comună; ➤ existența agenților economici ce-și desfășoară activitatea în domeniul turismului; ➤ potențial turistic și de agrement ridicat; ➤ suprafața mare a fondului funciar; ➤ producții bune obținute la hectar; ➤ lipsa poluării; ➤ existența premizelor pentru practicarea agriculturii ecologice; ➤ tradiție în practicarea agriculturii și creșterea animalelor; ➤ varietate de plante, fructe de pădure și ciuperci ce pot fi valorificate; ➤ existența programelor și măsurilor de finanțare pentru dezvoltarea de afaceri în domeniul agriculturii; ➤ număr mare de turiști atrași în decursul unui an; ➤ existența atracțiilor turistice atât în sezonul cald cât și în cel rece; ➤ existența centrului de informare turistică; ➤ existența pârtiei de schi; ➤ existența traseelor montane; ➤ existența obiectivelor turistice; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 10.3% din suprafața comunei reprezintă terenuri degradate și neproductive; ➤ existența zonelor cu risc de inundații; ➤ practicarea agriculturii de subzistență; ➤ fărâmițarea suprafețelor agricole; ➤ lipsa unităților de procesare a produselor agricole; ➤ starea infrastructurii rutiere pe anumite zone; ➤ activitățile de producție sunt mai slab dezvoltate

<ul style="list-style-type: none"> ➤ amplasarea într-o regiune încărcată de istorie și de mărturii ale acesteia; ➤ existența zâmbului Pinus Cembra; ➤ existența formelor asociative a producătorilor locali 	
<p>OPORTUNITĂȚI</p>	<p>AMENINȚĂRI</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ atragerea de fonduri în vederea dezvoltării și modernizării exploataților agricole precum și pentru înființarea altora noi; ➤ atragerea de fonduri în vederea dezvoltării unui sistem de irigații; ➤ dezvoltarea activităților de procesare; ➤ orientarea către culturi eficiente din punct de vedere economic; ➤ utilizarea responsabilă a îngrășămintelor; ➤ lucrări de reintroducere în circuitul agricol a terenurilor degradate și neproductive; ➤ asigurarea culturilor agricole; ➤ dezvoltarea de asociații ale producătorilor locali; ➤ dezvoltarea unui brand al comunei ce să includă produsele și serviciile locale; ➤ reabilitarea și conservarea obiectivelor culturale; ➤ calificare personal în turism 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ interesul scăzut al tinerilor pentru agricultură și migrarea către alte sectoare ale economiei; ➤ fenomenul de îmbătrânire al populației; ➤ venituri reduse obținute din agricultură; ➤ acces îngreunat pe unele piețe, probleme în desfacerea produselor agricole; ➤ întârzierea subvențiilor pentru agricultori;

Capitolul III.3. Analiza SWOT pentru infrastructură

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ existența rețelei de electricitate în toate localitățile componente; ➤ existența rețelelor de apă și canalizare pe teritoriul comunei; ➤ existența farmaciei, a dispensarului uman și veterinar; ➤ existența SVSU; ➤ existența căminelor culturale, racordate la rețeaua de electricitate și apă, dotate cu centrale pe lemne; ➤ existența parcurilor de joacă; ➤ existența sistemului de iluminat public în toate localitățile componente; ➤ PUG-ul în curs de actualizare; ➤ acoperire din partea serviciilor de telefonie mobilă și internet în toate localitățile componente; ➤ existența serviciilor poștale; ➤ existența poliției locale; ➤ pârtia de schi și zona de agrement de la lac; ➤ existența obiectivelor de interes cultural și a punctului de informare turistică; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ lipsa rețelei de apă în toate localitățile; ➤ lipsa rețelei de canalizare în toate localitățile; ➤ lipsa infrastructurii de gaze pe teritoriul comunei; ➤ starea infrastructurii rutiere pe anumite segmente de drum; ➤ lipsa rețelei de fibră optică pe întreg teritoriul comunei; ➤ lipsa rețelei de telefonie fixă în localitatea Bălanu; ➤ lipsa cabinetelor stomatologice și psihologice pe teritoriul comunei; ➤ existența zonelor cu risc de inundație.

OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ reabilitarea infrastructurii rutiere ; ➤ dezvoltarea infrastructurii de rigole și șanțuri pe teritoriul comunei; ➤ extinderea rețelei de apă și canalizare în toate localitățile componente; ➤ introducerea rețelei de gaze naturale pe teritoriul comunei; ➤ implementarea iluminatului ecologic pe teritoriul comunei; ➤ creare cabinet stomatologic și psihologic; ➤ dotare SVSU și măsuri de prevenire a inundațiilor, incendiilor și a poluărilor accidentale 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ uzura în timp a rețelelor, atât datorată utilizării(uzura fizică) cât și din punct de vedere al uzurii morale; ➤ creșterea costurilor pentru utilități în disproporționalitate cu veniturile populației;

Capitolul IV.	<u>Consultarea populației</u>
----------------------	--------------------------------------

Capitolul IV.1.   Chestionarul

**CHESTIONAR CONSULTAREA POPULAȚIEI PENTRU ELABORAREA
STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2021-2027**

1. Locuiți în satul/comuna _____

2. În care dintre categoriile următoare vă regăsiți?
  - a. Patron
  - b. Salariat
  - c. Agricultor
  - d. Șomer
  - e. Pensionar
  - f. Beneficiar de ajutor social
  - g. Elev/ student
  - h. Alta _____

3. Care este principala sursă de venit?
  - a. Salar
  - b. Profit
  - c. Agricultură
  - d. Pensie
  - e. Ajutor social
  - f. Rentă
  - g. Alta (care) _____

4. Care este nivelul studiilor dumneavoastră?
  - a. Primare (I- IV)
  - b. Gimnaziale (I- VIII)
  - c. Școala profesională
  - d. Liceu
  - e. Școală postliceală
  - f. Universitare

5. Vă rugăm să ne spuneți dacă ați solicitat sprijinul autorităților locale (primărie) în ultimii 2 ani, pentru o problemă din satul d-voastră?
  - Da
  - Nu

Dacă da, treci la întrebarea următoare, dacă nu, sari peste ea.

6. De câte ori?

- a. O dată
- b. De două ori
- c. De mai multe ori

7. Menționați o situație pentru care ați solicitat sprijinul autorităților locale?

Situația a fost rezolvată:

- a. Da
- b. Nu
- c. Parțial

8. Dați o notă de la 1 la 10 (în care 1 reprezintă deloc, iar 10 foarte mult) pentru modul în care autoritățile locale se implică în rezolvarea problemelor comunei:

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

9. Cine credeți că trebuie să se implice în rezolvarea problemelor locale/comunei dumneavoastră (**nu se citesc răspunsurile**)?

- a. Primăria
- b. Primarul
- c. Consilierii
- d. Angajații primăriei
- e. Preotul
- f. Cetățenii
- g. Instituțiile județene
- h. Altcineva _____

10. Considerați că ar trebui să se schimbe ceva pentru ca dumneavoastră personal să trăiți mai bine

- Da
- Nu

Dacă da, treci la întrebarea următoare, dacă nu, sari peste ea.

11. Ce anume?

---

12. Enumerați cele mai importante 3 probleme ce trebuie rezolvate în satul dumneavoastră:

1 _____

2 _____

3 _____

13. Enumerați cele mai importante 3 probleme ce trebuie rezolvate în comuna dumneavoastră:

1 _____

2 _____

3 _____

14. Nominalizați două persoane în care aveți încredere să vă reprezinte pe plan local într-un comitet de dezvoltare social-economică (care să vă susțină dorințele):

1 _____

2 _____

15. Care este situația satului dumneavoastră în ceea ce privește:

		Foarte bună	Bună	Proastă	Foarte proastă	Nu știu/ Nu pot aprecia
1.	Accesul la surse de apă potabilă	1	2	3	4	9
2.	Alimentarea cu energie electrică	1	2	3	4	9
3.	Starea drumurilor interne sau care leagă comunitatea cu exteriorul	1	2	3	4	9
4.	Accesul la servicii de sănătate (dispensar, medic de familie, etc)	1	2	3	4	9
5.	Accesul copiilor la servicii de educație (grădinițe, școli, etc)	1	2	3	4	9
6.	Accesul la servicii sociale pentru persoane dezavantajate	1	2	3	4	9
7.	Accesul la mijloacele de transport în comun	1	2	3	4	9
8.	Accesul la telefon funcțional	1	2	3	4	9
9.	Accesul la informație (radio, TV, presa scrisă, bibliotecă, etc)	1	2	3	4	9
10.	Posibilitățile de petrecere a timpului în localitatea Dvs	1	2	3	4	9
11.	Starea spațiilor destinate activităților cultural-sportive	1	2	3	4	9
12.	Curățenia și îngrijirea localității	1	2	3	4	9

13.	Veniturile obținute din agricultură	1	2	3	4	9
14.	Posibilitatea de a obține venituri și din alte surse (activități productive)	1	2	3	4	9
15.	Posibilitatea de a vă aproviziona cu alimente de bază	1	2	3	4	9
16.	Posibilitatea de a vă cumpăra produse nealimentare	1	2	3	4	9

16. Câți membri are familia/gospodăria dumneavoastră? _____

17. Care este venitul mediu lunar net pe familia/gospodăria d-voastră?
_____

18. Vârsta: _____

19. Religia: _____

20. Sex: M F

21. Statutul dumneavoastră marital

- a. Necăsătorit
- b. Căsătorit
- c. Divorțat
- d. Văduv

Vă mulțumesc,

Nr. telefon(optional):

Nr. imobil:

Capitolul IV.1. Analiza chestionarelor

S-a realizat un eșantion aleatoriu cuprinzând un număr de 147 de persoane cu domiciliul în comuna Râu de Mori.(50 de chestionare au fost completate online și 97 personal). Aceștia au fost chestionați cu privire la gradul de dezvoltare al localității, nivelul de cunoaștere și informare asupra aspectelor economico-sociale din comunitatea respectivă, precum și nivelul de așteptări ale

populației în ceea ce privește dezvoltarea localității, așteptările locuitorilor pe tema abordată și totodată încrederea manifestată în capacitatea de performanță a administrației publice locale. Toți cei chestionați și-au manifestat încrederea că prin informațiile furnizate răspunzând întrebărilor din chestionar, vor contribui la îmbunătățirea condițiilor de locuire și la creșterea nivelului de trai, odată cu dezvoltarea și modernizarea localității.

Chestionarul cuprinde un număr de 20 de întrebări, având variabile independente, întrebări cu variante pre-definite de răspuns, întrebări semi-deschise, deschise, care oferă posibilitatea respondenților de a face completări proprii și în finalul chestionarului, tot cu titlu de confidențialitate, li se cere acestora numărul de telefon și numărul imobilului în care locuiesc.

Variabilele independente au fost introduse în chestionar din dorința de a afla câteva caracteristici ale populației cărora se adresează activitățile proiectului și implicit ale persoanelor care manifestă un interes direct și sporit în problematica dezvoltării localității.

Printre întrebările cuprinse în chestionar am considerat relevante următoarele variabile : categoria socio-profesională, principala sursă generatoare de venit, vârsta, sexul respondenților, structura etnică, confesiunea, statutul marital, nivelul lor de pregătire, încrederea în autoritatea locală și implicarea acesteia în rezolvarea problemelor locale.

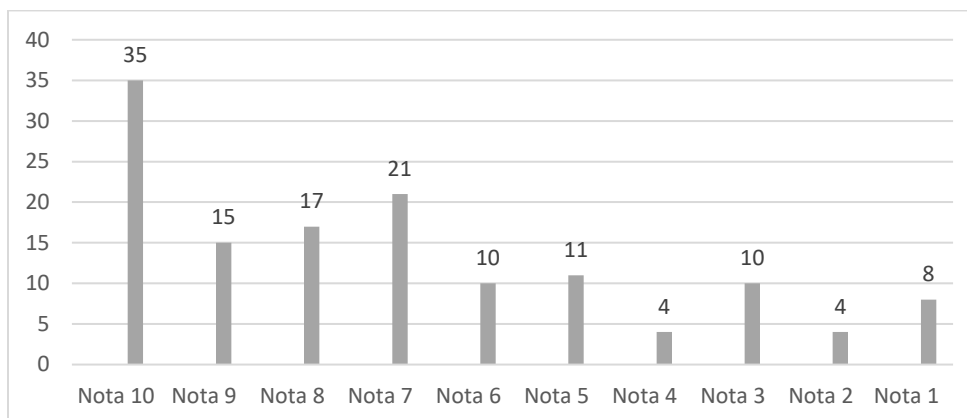
Din punct de vedere al categoriei socio-profesionale avem 9 patroni, 78 salariați, 8 agricultori, 5 șomeri, 37 pensionari, 2 beneficiari de ajutor social, 8 elevi/studenti și o persoană casnică. Principala sursă de venit o reprezintă salariul pentru 81 de persoane, profitul pentru 11 persoane, agricultura pentru 10 persoane, pensia pentru 37 persoane, ajutorul social pentru 2 persoane, șomajul pentru o persoană, alocația pentru 2 persoane și 2 persoane declară că nu au venit.

Educația reprezintă una din condițiile necesare pentru asigurarea unui standard de viață mai ridicat. Nivelul de pregătire, studiile persoanelor ce au răspuns la întrebări sunt: primare 4 persoane, gimnaziale 11 persoane, școala profesională 27 persoane, liceul 47 persoane, postliceală 8 persoane, universitare 50 persoane.

Întrebați fiind dacă au solicitat sprijinul autorităților locale în ultimii 2 ani pentru o problemă din satul lor 64 de persoane au răspuns afirmativ și 80 persoane negativ. Dintre aceștia 14 au solicitat sprijinul o singură dată, 6 persoane de două ori și 44 persoane de mai multe ori..

Dintre aceștia 52.5% consideră că în urma solicitării sprijinului situația a fost rezolvată, 23.75% că nu a fost rezolvată iar 23.75% consideră că a fost rezolvată parțial.

Rugați fiind să acorde o notă de la 1 la 10 pentru felul în care autoritățile publice locale se implică în rezolvarea problemelor comunei situația răspunsurilor se prezintă astfel:

La întrebarea „Cine credeți că trebuie să se implice în rezolvarea problemelor locale/comunei dumneavoastră”(întrebare la care nu s-au citit variante de răspuns), respondenții au menționat de 94 de ori **Primăria**, de 82 de ori **Primarul**, de 46 de ori **Consilierii**, de 39 ori **Angajații primăriei**, de 7 ori **Preotul**, de 44 ori **Cetățenii**, **Instituțiile județene** de 22 ori și **Poliția** o dată.

Dintre respondenți, 27 de persoane consideră că nu ar trebui să se schimbe ceva ca dânșii să trăiască mai bine, 67 persoane nu s-au pronunțat iar 53 de persoane consideră că da, ar trebui să se schimbe ceva ca dânșii să trăiască mai bine. Aceștia din urmă ar dori(în ordinea descrescătoare a numărului menționărilor) ca să existe în deosebi mai multe locuri de joacă și o mai bună comunicare între administrație și cetățeni, urmate de accesul la apă, canalizare, internet și telefonie iar cu mai puține menționări: mai multe locuri de muncă, transportul public, repararea drumurilor, infrastructura și curățenia.

Pentru cele trei problemele menționate de respondenți ca necesar a fi rezolvate în satul în care locuiesc, datorită diferențelor dintre localități, am ales să le analizăm individual pentru fiecare localitate în parte.

Localitatea	Procent menționări în numărul total al răspunsurilor			
	Problema 1	Problema 2	Problema 3	Alte probleme
Râu de Mori	Canalizarea 28.13%	Apa 25%	Reabilitare drumuri 21.88%	Curățenia 12.5%, lipsa gaz 9.38%, transportul în comun 3.13%
Clopotiva	Gaz 31.43%	Apă potabilă 22.86%	Spații de joacă copii 17.14%	Reabilitare drumuri 11.43%, iar canalizarea, curățenia, lipsa teren de fotbal cu 5.71% fiecare
Valea Dâljii	Canalizarea și reparația drumurilor cu 28.57% fiecare	Curățenia 21.43%	Apa 14.29%	Lipsa unui supermarket 7.14%
Brazi	Apa, canalizarea și reparația drumurilor cu 27.27% fiecare	Lipsa locurilor de joacă 18.18%	-	-
Ostrov Ostrovel, Ostrovu Mic	Apa 32.61%	Gaz 26.09%	Lipsă capelă 17.39%	Reabilitare drumuri 13.04%, loc de joacă copii 4.35% și curățenia, canalizarea, lipsa dispensar și farmacie cu 2.17% fiecare
Unciuc	Canalizarea 31.82%	Reabilitarea drumurilor și apa fiecare cu 27.27%	Lipsa capelă 09.09%	Transportul public 4.55%
Ohaba – Sibișel, Sibișel	Reabilitarea drumurilor 25.64%	Canalizarea 23.08%	Apa curentă 20.51%	Loc de joacă 15.38%, cimitir 7.69%, TV și internet 5.13% și lipsa semne circulație 2.56%

Întrebați fiind care sunt cele mai importante trei probleme ce consideră necesar a fi rezolvate la nivel de comună, a rezultat următoarea ierarhizare :

Problema	Procent menționări
Apă potabilă	18.78%

Canalizare	18.18%
Modernizare infrastructură rutieră	13.94%
Gaz	10.91%
Locuri de muncă	6.06%
Infrastructura	4.85%
Loc joacă	4.24%
Teren sport	2.43%
Capelă	2.43%
Curățenie	2.43%
Transport în comun	1.82%
Supraveghere video	1.82%
Parc	1.82%
Promovare turism	1.21%
Marcaje și semne rutiere	1.21%
Amenajare centru	1.21%
Curent electric pârtie Râușor	0.61%
Capace canalizare	0.61%
Iluminat	0.61%
Rezolvare eliberare titluri proprietate	0.61%
Întăbulare terenuri	0.61%
Încurajare antreprenariat	0.61%
Colectare selectivă deșeuri	0.61%
Loc depozitare deșeuri construcții	0.61%
Întreținere cimitir	0.61%
Lipsa denumire străzi	0.61%
Centru de activități timp liber	0.61%

Rugați fiind să nominalizeze două persoane în care au încredere să-i reprezinte pe plan local, situația răspunsurilor e următoarea:

Nominalizări	Număr
Dilertea Flaviu	46
Vice	23
Consilieri	12
Opirlescu Dinu	9
Hărăngan Simonel	8
Isaconi Voichița	7
Crișan Petru	5
Dogar Adrian	3
Alb Aron	2
Preotul	2
Tomescu Adela	2
Ciorogariu Marius	1
Hemeș Laura	1
Moș Ioan	1

Respondenții văd situația din comuna lor, în ceea ce privește următoarele teme de interes, astfel:

		Foarte bună	Bună	Proastă	Foarte proastă	Nu știu/ Nu pot aprecia
1.	Accesul la surse de apă potabilă	4.50%	23.08%	30.77%	34.05%	7.69%
2.	Alimentarea cu energie electrică	33.70%	54.35%	10.86%	-	1.09%
3.	Starea drumurilor interne sau care leagă comunitatea cu exteriorul	8.25%	42.27%	31.96%	14.43%	3.09%
4.	Accesul la servicii de sănătate (dispensar, medic de familie, etc)	25.88%	60%	3.53%	5.88%	4.71%
5.	Accesul copiilor la servicii de educație (grădinițe, școli, etc)	23.85%	54.55%	15.91%	1.14%	4.55%

6.	Accesul la servicii sociale pentru persoane dezavantajate	7.5%	43.75%	22.5%	5%	21.25%
7.	Accesul la mijloacele de transport în comun	12.36%	42.70%	14.61%	21.35%	8.98%
8.	Accesul la telefon funcțional	23.33%	50%	8.89%	8.89%	8.89%
9.	Accesul la informație (radio, TV, presa scrisă, bibliotecă, etc)	31.12%	46.67%	14.44%	4.44%	3.33%
10.	Posibilitățile de petrecere a timpului în localitatea Dvs	11.36%	30.68%	28.41%	17.05%	12.5%
11.	Starea spațiilor destinate activităților cultural-sportive	7.5%	21.25%	31.25%	23.75%	16.25%
12.	Curățenia și îngrijirea localității	2.25%	57.30%	21.35%	14.61%	4.49%
13.	Veniturile obținute din agricultură	3.61%	25.30%	39.77%	18.07%	13.25%
14.	Posibilitatea de a obține venituri și din alte surse (activități productive)	3.45%	18.39%	40.23%	17.24%	20.69%
15.	Posibilitatea de a vă aproviziona cu alimente de bază	19.78%	63.74%	9.89%	4.39%	2.20%
16.	Posibilitatea de a vă cumpăra produse nealimentare	11.36%	44.32%	26.14%	10.23%	7.95%

3.85% dintre respondenți provin din familii formate dintr-un singur membru; 15.38% provin din familii formate din doi membrii, 15.38% din familii formate din trei membrii, 20.19% din familii formate din patru membrii, 13.46% din familii formate din cinci membrii, 13.46% din familii formate din 6 membrii, 3.85% din familii formate din 7 membrii și 0.96% din familii formate din 8 membrii.

Din punct de vedere al venitului pe familie, 17.72% dintre persoane provin din familii cu venit sub 1000 lei/lună; 29.11% din familii cu venit între 1 001 și 2 000 lei/lună; 13.92% din familii cu venit între 2 001 și 3 000 lei/lună; 6.33% din familii cu venit între 3 001 și 4 000 lei/lună, 16.46% din familii cu venit între 4 001 și 5 000 lei/lună și tot 16.46% din familii cu venit peste 5 000 lei.

Din puncte de vedere al vârstei: 2.17% sunt sub 20 ani

7.60% sunt între 20 – 29 ani

11.96% sunt între 30 – 39 ani

16.30% sunt între 40 – 49 ani

30.43% sunt între 50 – 59 ani

19.57 % sunt între 60 – 69 ani

10.87% sunt între 70 – 79 ani

1.09% sunt între 80 – 89 ani

Din punct de vedere al religiei 77.65% sunt ortodoksi, 15.29% baptiști și 7.06% penticostali.

Din punct de vedere al sexului avem 62 femei și 85 bărbați iar din punct de vedere al statusului marital, marea majoritate sunt căsătoriți(74.20%), 12.90% sunt necăsătoriți, 10.75% văduvi și 2.15% divorțați.

Capitolul V.	<u>Viziunea și direcțiile strategice de intervenție</u>
---------------------	--

Capitolul V.1. Viziunea

Dezvoltarea armonioasă și durabilă a comunei Râu de Mori, județ Hunedoara prin punerea în valoare a potențialului zonei, a capitalului natural și antropic; susținerea și dezvoltarea agriculturii, economiei și a turismului într-un mediu de viață sănătos precum și creșterea calității vieții cetățenilor și a serviciilor oferite acestora.

Capitolul V.2. Corespondența cu Strategia de dezvoltare 2014 - 2020 a comunei Râu de Mori

Prin Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 au fost definite 33 de proiecte în vederea dezvoltării comunei. Acestea sunt:

- 1.Extindere rețea alimentare cu apă în localitățile Ostrovu Mic și Ostrov, comuna Râu de Mori
- 2.Alimentare cu apă localitățile Ohaba Sibișel și Sibișel, comuna Râu de Mori
- 3.Extindere alimentare cu apă a localității Unciuc, comuna Râu de Mori
- 4.Extindere rețea de canalizare în localitățile Râu de Mori, Suseni, Brazi, Ostrovel, Unciuc și Clopotiva, comuna Râu de Mori
- 5.Înființare rețea de distribuție gaze naturale în comuna Râu de Mori
- 6.Modernizare prin asfaltare a drumului principal din localitatea Clopotiva,
- 7.Amenajare alei pietonale în comuna Râu de Mori
- 8.Modernizarea străzilor interioare în comuna Râu de Mori
- 9.Amenajare drumuri de exploatare agricolă în comuna Râu de Mori
10. Amenajare drum Brazi – Casa Verde în comuna Râu de Mori
- 11.Amenajare drum și pod între localitățile Ohaba Sibișel – Nucșoara, comuna Râu de Mori

12. Actualizare PUG comuna Râu de Mori
13. Amenajare pârtie schi Râușor în comuna Râu de Mori
14. Achiziții servicii întreținere instalații electrice (primărie, cămine culturale, rețea iluminat public) în comuna Râu de Mori
15. Achiziție și implementare sistem de supraveghere video a comunei Râu de Mori
16. Construire Școală Primară cu clasele I – IV – localitatea Ostrov, comuna Râu de Mori
17. Construire sală de sport – localitatea Râu de Mori, comuna Râu de Mori
18. Extindere clădire Cămin cultural localitatea Râu de Mori, comuna Râu de Mori
19. Realizare hărți comuna Râu de Mori
20. Achiziție utilaj tocător resturi vegetale - Râu de Mori
21. Amenajare zone de agrement în comuna Râu de Mori
22. Modernizarea rețelei de iluminat public (eficientizarea costurilor) în comuna Râu de Mori
23. Dotări pentru intervenții în caz de situații de urgență în comuna Râu de Mori
24. Amenajare locuri de joacă pentru copii în comuna Râu de Mori
25. Amenajare stații așteptare călători în comuna Râu de Mori
26. Îmbunătățirea transportului local (alternative, mai ales în sezoanele turistice)
27. Îmbunătățirea capacității profesionale a personalului din administrația locală prin cursuri de perfecționare și îmbunătățirea eficacității profesionale prin achiziționarea de echipamente IT în comuna Râu de Mori
28. Înființarea calendarului cultural al comunei Râu de Mori
29. Campanii de conștientizare și motivare ocupațională în comuna Râu de Mori
30. Campanii de îndrumare a micilor întreprinzători în vederea finanțării de proiecte în perioada de programare 2014 – 2020

31.Campanii de conștientizare privind colectarea selectivă a deșeurilor menajere și protecția mediului în comuna Râu de Mori

32.Dezvoltarea infrastructurii turistice și declararea zonei de agrement Râușor „stațiune de interes local”

33.Campanii de promovare turistică a comunei Râu de Mori

Capitolul V.2. Direcțiile strategice de intervenție. Plan operațional.

Principalele domenii de intervenție în care autoritățile publice locale își vor concentra resursele în vederea îndeplinirii dezvoltării durabile și împlinirii viziunii propuse prin strategie sunt:

1. Dezvoltarea economiei, a agriculturii și a turismului
2. Infrastructură locală și utilități
3. Educație, cultură și sport
4. Sănătate și social
5. Protecția mediului

Obiectivele principale ale strategiei:

1. Crearea premizelor pentru dezvoltarea armonioasă a economiei, agriculturii și a turismului;

2. Creșterea calității vieții în comuna Râu de Mori, județul Hunedoara și menținerea unui mediu de viață sănătos;

3. Furnizarea de servicii de calitate în educație, punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural, promovarea sportului;

4. Asigurarea calității serviciilor de asistență socială și sănătate la standarde europene;

5. Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă și combaterea excluziunii sociale.

V.2.1. Direcția de dezvoltare economie, agricultură și turism

Scurtă încadrare în context: Politica de coeziune a UE 2021-2030 are ca prioritate investițională transformarea economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.

Obiectivul 8 al Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă are ca una dintre ținte promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii.

Programul Național de Reformă vizează promovarea inovării și îmbunătățirea mediului de afaceri, prin dezvoltarea antreprenoriatului și a serviciilor suport pentru firme (incubatoare de afaceri și acceleratoare) pentru a contribui la supraviețuirea și dezvoltarea firmelor pe piață.

Toate Programele de Dezvoltare Regională propun priorități sau măsuri dedicate sprijinirii IMM-urilor precum: promovarea inovării și îmbunătățirea mediului de afaceri, sprijinirea creării și extinderea capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor, consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării.

Agenda 2030 prevede în domeniul agriculturii creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone; creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole; menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană precum și menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică.

Turismul își pune amprenta în mod hotărâtor asupra economiei mondiale, datorită potențialului său economic și de ocupare a forței de muncă, precum și implicațiilor sale sociale și de mediu.

Conform estimărilor Direcției Generale Întreprinderi și Industrie a Comisiei Europene, turismul reprezintă peste 5 % din produsul intern brut (PIB) al UE.

Între țintele Regiunii Vest, la orizontul anului 2030 regăsim realizarea unei oferte turistice integrată, cu accent pe familie, bazată pe identitate regională/locală; plasarea culturii și

creativității în centrul politicilor de dezvoltare precum și crearea unui model de dezvoltare al localităților bazat pe valorificare patrimoniul cultural și cultură.

Obiective:

- dezvoltarea economiei, a agriculturii și a serviciilor de turism;
- amenajare spații de vânzare și promovare a produselor locale;
- oferirea de consultanță în accesarea fondurilor europene;
- dezvoltarea unei piețe agroalimentare;
- dezvoltarea unui sistem de irigații;
- sprijinirea cetățenilor pentru dezvoltarea de afaceri locale;
- amenajare zonă de agrement pârția Râușor;
- amenajare zonă de agrement lac Gura Apelor;
- amenajare spații pentru produsele tradiționale;
- orientarea către culturi mai eficiente din punct de vedere economic;
- încurajarea micilor producători agricoli în vederea formării de asociații agricole;
- dezvoltarea de unități de procesare a laptelui, a fructelor și a legumelor;
- acțiuni de informare și sprijinire a cetățenilor privitoare la fondurile și subvențiile disponibile pentru agricultură;
- impulsionează tinerii în vederea dezvoltării de afaceri proprii;
- dezvoltarea meșteșugurilor și a produselor specifice comunei.

Implementarea proiectelor va avea ca efecte :

- creșterea atractivității din punct de vedere turistic a comunei;
- creșterea numărului turiștilor ce vizitează comuna;
- creșterea numărului investitorilor în comună;

- diversificarea activităților la nivel de comună;
- dezvoltarea spiritului antreprenorial;
- orientarea activităților către sectorul de procesare;
- creșterea randamentului exploataților agricole;
- orientarea către culturi eficiente din punct de vedere economic;
- stabilirea de parteneriate regionale;
- o dezvoltare din punct de vedere turistic a comunei;
- un procent ridicat de ocupare a forței de muncă;
- dezvoltarea unui brand al comunei;
- acces facil pe alte piețe

Indicatorii de rezultat pentru aceste proiecte sunt : zone agrement amenajate și modernizate, piață agro alimentară realizată, popasuri realizate, număr ferme și pensiuni înființate, nr. ateliere meșteșugărești, bază agrement, bazine pișcicole, parteneriate încheiate, documentații elaborate, număr cetățeni consiliați în accesarea fondurilor europene, număr proiecte realizate, număr de investitori atrași, număr de investiții noi, gater funcțional, zonă turistică și agrement Păltinei – Vălăreasca realizată etc.

Beneficiarii acestor proiecte : întreaga comunitate, investitorii, persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și turiștii.

Surse de finanțare: fonduri proprii, FEADR, PNDL, CNI, programe naționale și internaționale, alte surse

PORTOFOLIUL DE PROIECTE ECONOMIE, AGRICULTURĂ ȘI TURISM

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Actiuni	Surse de finanțare
1.	Dezvoltarea zonei agro - industriale prin atragerea de noi investitori	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Persoane fizice sau juridice interesate	Idee proiect	- identificare zone pretabile pentru investiții - realizarea unui portofoliu de astfel de zone - promovarea către Camere de Comerț, Asociații ale oamenilor de afaceri, etc.	Investiții private și fonduri prin Autoritatea Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii; FEADR; alte surse
2.	Dezvoltare și modernizare zonă de agrement pârtie de schi Râușor	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF - PT - lucrări - dotări	CNI, FEADR, fonduri europene, fonduri naționale, surse proprii, alte surse
3.	Dezvoltare și modernizare zonă de agrement lac Gura Apelor	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF - PT - lucrări - dotări	CNI, FEADR, fonduri europene, fonduri naționale, surse proprii, alte surse
4.	Extindere domeniu schiabil Râușor	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF - PT - lucrări - dotări	CNI, FEADR, fonduri europene, fonduri naționale, surse proprii, alte surse

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Actiuni	Surse de finanțare
5.	<i>Creare și dotare pârtii noi</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF - PT - lucrări - dotări	CNI, FEADR, fonduri europene, fonduri naționale, surse proprii, alte surse
6.	<i>Creare zonă turistică și agrement Păltinei - Vălăreasca</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Agenții economici	Idee proiect	- SF - PT - lucrări - dotări	CNI, FEADR, fonduri europene, fonduri naționale, surse proprii, alte surse
7.	<i>Amenajarea de pârtii de downhill</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Cluburi sportive, orice persoane interesate	Idee proiect	- identificare teren - stabilire traseu - execuție	Buget local, PNDL, FEADR, CNI, fonduri europene, alte surse
8.	<i>Sprijinirea concretă a locuitorilor pentru accesarea de fonduri europene</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	consultanți, persoane interesate	Idee proiect	- identificare parteneri; - stabilire responsabili; - parteneriate	Surse proprii, proiecte europene, etc
9.	<i>Amenajarea unor spații(tarabe) pentru promovarea produselor tradiționale</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	comercianți	Idee proiect	- identificare locații; - achiziție - amplasare	Buget local,
10.	<i>Valorificare tradițiilor și a meșteșugurilor prin înființarea unor firme de profil</i>	2021-2027	Agenții economici	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- identificarea meșteșugurilor specifice, - înființare societăți	Fonduri proprii, FEADR; alte surse

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Actiuni	Surse de finanțare
						- calificare personal	
11.	Dezvoltarea turismului rural prin accesarea surselor de finanțare	2021-2027	Agenții economici	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- identificare surse - întocmire documentații -avizare -execuție lucrări	FEADR; alte surse
12.	Amenajarea de popasuri pe traseele turistice	2021-2027	Agenții economici	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- identificare teren - SF și PT - execuție lucrări - dotări	FEADR; alte surse
13.	Dezvoltare bază de agrement în comună	2021-2027	Primăria Râu de Mori, PPP	orice persoane și instituții interesate	Idee proiect	- identificare teren - SF și PT - execuție lucrări	FEADR; alte surse
14.	Realizare unități de procesare a laptelui, cărnii și a fructelor	2021-2027	Agenții economici	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- identificare surse - întocmire documentații -avizare -execuție lucrări	FEADR; alte surse
15.	Crearea de facilități pentru spații care să permită depozitarea, uscarea, condiționarea, ambalarea și refrigerarea produselor agricole	2021-2027	Agenții economici	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- identificare surse - întocmire documentații - avizare -execuție lucrări	FEADR, alte surse

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Actiuni	Surse de finanțare
16.	<i>Sprijinirea familiilor tinere în vederea organizării de gospodării viabile</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	ONG-uri, orice persoane sau instituții interesate	Idee proiect	- selecție familii ce necesită sprijin - acordare sprijin	Surse proprii, FEADR, alte surse
17.	<i>Stimularea întreprinderilor mici și mijlocii pentru valorificarea meșteșugurilor tradiționale și a artizanatului, crearea unor noi locuri de muncă</i>	2021-2027	Agenții economici	Primăria Râu de Mori, AJOFM	Idee proiect	- identificare oportunități; - identificare surse - întocmire documentații - avizare - execuție lucrări	Buget Local, FEADR, alte surse
18.	<i>Gater pentru debitare material lemnos în comuna Râu de Mori</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- identificare amplasament - selecție oferte - montaj și probe tehnologice	CNI, FEADR, fonduri europene, fonduri naționale, surse proprii, alte surse
19.	<i>Crearea de unități care să ofere servicii de croitorie, reparații încălțăminte, coafor -frizerie, reparații electronice</i>	2021-2027	Agenții economici	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- identificare oportunități; - identificare surse - întocmire documentații - avizare - execuție lucrări	FEADR, alte surse
20.	<i>Parteneriate pentru aplicarea strategiilor de dezvoltare</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Consiliul Județean, Autorități Publice	Idee proiect	- identificare potențiali parteneri - stabilire parteneriat - dezvoltarea de	Surse proprii, ONG, alte surse

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Actiuni	Surse de finanțare
				<i>Locale, alte instituții și persoane juridice, ONG-uri</i>		<i>programe comune</i>	
21.	<i>Elaborarea documentațiilor pentru obținerea de fonduri pe diferite programe de dezvoltare a zonelor rurale</i>	2021-2027	<i>Agenții economici</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- identificare oportunități; - identificare surse - întocmire documentații - avizare - execuție lucrări</i>	<i>Surse proprii, ONG, alte surse</i>
22.	<i>Sprijinirea firmelor locale în asigurarea resurselor umane</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Școala, formatori profesionali</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- organizarea de cursuri de calificare</i>	<i>Buget local, POCU, alte surse</i>
23.	<i>Dezvoltarea unui brand comun al zonei, care să includă coniacul, produsele agricole, serviciile și turismul</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Agenții economici, ONG-uri, orice persoane interesate</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- identificare responsabili - acțiuni</i>	<i>Buget local, alte surse</i>
24.	<i>Subvenționarea culturilor agricole pentru suprafețe mai mari de 1 ha.</i>	2021-2027	<i>Proprietarii</i>	<i>APIA</i>	<i>În derulare</i>	-	<i>Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură</i>

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Actiuni	Surse de finanțare
25.	<i>Organizarea unor cursuri de pregătire pentru reorientarea fermierilor către domenii agricole cu cerință pe piață</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Fermierii, formatorii profesionali	Idee proiect	- recrutare persoane - organizare cursuri	FEADR, Formare profesională, ONG-uri; Furnizori privați de formare profesională; Oficiul de Consultanță Agricolă din cadrul Direcției Agricole pentru Dezvoltare Rurală
26.	<i>Proiecte pentru acces la energie electrică, alimentare cu apă, canalizare și stații de epurare a exploataților agricole</i>	2021-2027	Administrația exploataților	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- SF și PT - lucrări	FEADR
27.	<i>Realizarea de împăduriri pe suprafețele unde s-au realizat exploatați în vederea refacerii fondului forestier</i>	2021-2027	Proprietarii de suprafețe pădure	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- stabilire necesar puiet - plantare	fonduri de mediu; alte surse
28.	<i>Îmbunătățirea calitativă a pajiștilor prin lucrări de întreținere, utilizare de îngrășăminte naturale etc.</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Proprietarii de teren	Idee proiect	- studiu - lucrări	Surse proprii, fonduri de mediu, alte surse

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Actiuni	Surse de finanțare
29.	<i>Creșterea randamentului și extinderea creșterii de animale prin achiziții de rase superioare, construirea de adăposturi moderne cu utilități</i>	2021-2027	<i>Proprietarii de animale</i>	<i>Furnizorii</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- selectie, achiziție</i>	<i>Surse proprii, FEADR</i>
30.	<i>Înființare ferme piscicole</i>	2021-2027	<i>Persoane interesate</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF si PT - execuție lucrări</i>	<i>Buget Local , FEADR, alte surse</i>
31.	<i>Sprijin și consultanță profesională pentru întreprinzătorii agricoli</i>	2021-2027	<i>Firme de consultanță</i>	<i>Primăria Râu de Mori, agricultorii</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- identificare doritori - acordarea de consultanta in scrierea si implementarea de proiecte</i>	<i>Surse proprii, FEADR, alte surse</i>
32.	<i>Studiu de evaluare pedologică a suprafețelor agricole</i>	2021-2027	<i>Agenții economici, proprietarii de terenuri</i>	<i>OSPA</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- elaborare studiu</i>	<i>Surse proprii, fonduri de mediu, alte surse</i>
33.	<i>Diversificarea culturilor agricole, cu orientare către culturile eficiente economic plante medicinale, arbuști fructiferi, etc</i>	2021-2027	<i>Agenții economici, proprietarii de terenuri</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- elaborare studii - diversificare culturi</i>	<i>Fonduri proprii , FEADR,, alte surse</i>

V.2.2.Direcția de dezvoltare „Infrastructură locală și utilități”

Scurtă încadrare în context:

Planul Național de Reformă și Reziliență prevede construirea a 2000 km de rețele de canalizare în localități cu peste 2000 locuitori și 470 de km de rețele de canalizare în localități sub 2000 de locuitori precum și conectarea a 100.000 de gospodării la rețele de apă și canalizare prin programul național Prima conectare la apă și canalizare.

Obiectivul 6 al Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă prevede printre altele și conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90% precum și creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate iar Obiectivul 11 prevede printre altele asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii.

Obiectivele specifice:

- Îmbunătățirea infrastructurii de drumuri din comună, trotuare pietonale, rigole și poduri;
- Extinderea rețelei de canalizare pe întreg teritoriul comunei;
- Modernizarea și extinderea sistemului de iluminat stradal;
- Dezvoltarea infrastructurii pentru alimentarea cu gaze naturale;
- Colectarea selectivă a deșeurilor menajere și industriale și realizarea de platforme conforme cerințelor legislative;
- Acțiuni de protecție împotriva inundațiilor și alunecărilor de teren;
- Modernizare instituții;
- Asigurarea accesului la servicii publice de salubritate de calitate corespunzătoare;
- Îmbunătățirea rețelei electrice din comună;
- Îmbunătățirea rețelei de transport public;
- Dezvoltarea serviciilor online oferite cetățenilor;

Tipurile de proiecte care se pot realiza pentru îndeplinirea acestor obiective sunt următoarele:

- Refacerea infrastructurii rutiere;
- Asfaltare drumuri comunale ;
- Modernizare drumuri vicinale și forestiere;
- Întreținerea infrastructurii existente de drumuri ;
- Modernizare și extindere sistem iluminat stradal;
- Modernizare și dotare instituții;
- Investiții în energii regenerabile;
- Amenajarea trotuarelor pietonale;
- Construirea unor rețele de piste de biciclete și role
- Realizarea unei zone de dezvoltare agro-industrială;
- Îmbunătățirea infrastructurii de transport local.

În condițiile în care veniturile proprii ale comunității sunt insuficiente, proiectele menționate mai sus au un rol deosebit de important pentru asigurarea creșterii dezvoltării economice a localității și îmbunătățirii condițiilor de viață a locuitorilor.

Implementarea acestora va avea ca efecte:

- creșterea calității vieții locuitorilor, în termeni de confort, igienă și siguranță în folosirea infrastructurii de transport, apă și apă uzată, energie electrică, respectiv a celei de gaze naturale;
- crearea premizelor pentru dezvoltarea activităților economice și a turismului în comună;
- reducerea costurilor cu iluminatul public - protecția mediului;
- reducerea costurilor cu reparații și combustibili datorate stării carosabilului din comună;
- reducerea poluării cu deșeuri menajere corelativ cu creșterea cantității de deșeuri colectate selectiv.

Indicatorii de rezultat pentru aceste proiecte sunt :km de drum reabilitat, km de drum asfaltat, km de trotuare amenajate, km de rețea de apă, km de rețea de canalizare, stații de autobuz înlocuite, pubele publice amplasate, instituții modernizate, RENSS, servicii online oferite, centură ocolitoare Ostrovel – Suseni realizată, drum Râușor Vălăreasca realizat, drum secundar de acces în zona Râușor realizat, rețele de utilități extinse în zona Păltinei – Vălăreasca etc

Beneficiarii acestor proiecte : întreaga comunitate și persoanele aflate în tranzit, turiștii.

Sursele de finanțare disponibile pentru aceste tipuri de proiecte sunt: Programul Național privind Dezvoltarea Infrastructurii Rurale și Urbane, PNRR, Programul Operațional Sectorial de Mediu, Programul Național de Dezvoltare Rurală, Asistența SSE, bugetul de stat, bugetul local, alte surse.

PORTOFOLIUL DE PROIECTE PENTRU INFRASTRUCTURĂ LOCALĂ ȘI UTILITĂȚI

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
1.	<i>Modernizare rețea drumuri de interes local, comuna Râu de Mori, județul Hunedoara</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - execuție</i>	<i>FEADR, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse</i>
2.	<i>Modernizare drumuri comunale și vicinale în comuna Râu de Mori, județ Hunedoara</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - execuție</i>	<i>FEADR, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse</i>
3.	<i>Realizare drum de acces secundar, zona Râușor</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - execuție</i>	<i>FEADR, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse</i>
4.	<i>Realizare centură ocolitoare Ostrovel – Suseni(Mănăstirea Colț)</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - execuție</i>	<i>FEADR, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse</i>
5.	<i>Realizare drum Râușor - Vălăreasca</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - execuție</i>	<i>FEADR, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse</i>

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementare	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
6.	<i>Modernizare și dotare clădiri instituții</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție	Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
7.	<i>Construire case mortuare în comuna Râu de Mori</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție	Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
8.	<i>Modernizare infrastructură pietonală în comuna Râu de Mori</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție	Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
9.	<i>Amenajare trotuare pietonale</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție	Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
10.	<i>Amenajarea de drumuri vicinale</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție	Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
11.	<i>Reabilitare drumuri comunale</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție	Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
12.	<i>Întăbulare și modernizare drumuri de exploatare</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	Ridicări topografice și întăbulare	Fonduri nerambursabile, buget propriu

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementare	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
13.	<i>Construire drumuri de exploatație agricolă</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție	AFIR, FEADR, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
14.	<i>Modernizare drumuri de exploatație agricolă</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	În derulare	- SF și PT - execuție lucrări	AFIR, FEADR, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
15.	<i>Înlocuire stații autobuz existente cu stații noi</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție	Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
16.	<i>Execuție rigole și șanturi</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție	Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
17.	<i>Extindere sistem de alimentare cu apă în comună</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție	Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
18.	<i>Extindere sistem de canalizare în localitățile comunei</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție	PNRR, Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
19.	<i>Dezvoltare rețea de gaze în comună</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	E-ON Gaz	Idee proiect	- SF și PT - execuție	Buget local, investiții private – Distri Gaz, PNDR, alte surse de finanțare

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementare	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
20.	<i>Extindere rețele de utilități în zona Păltinei - Vălăreasca</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție	PNRR, Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
21.	<i>Modernizare și extindere iluminat stradal</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - lucrări	Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
22.	<i>Realizarea unei zone de dezvoltare agro - industrială</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Agenții economici	Idee proiect	- identificare teren pretabil - SF și PT - execuție lucrări	Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
23.	<i>Amenajarea unui traseu pentru concursuri de ATV, offroad etc</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Cluburi sportive, orice persoane interesate	Idee proiect	- identificare teren - stabilire traseu - execuție	Buget local, PNDL, FEADR, CNI, fonduri europene, alte surse
24.	<i>Implementarea unui sistem de supraveghere video a comunei</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Poliția	Idee proiect	- stabilire necesar - amplasare sistem	Buget local, PNDL, CNI, fonduri europene, alte surse
25.	<i>Realizarea cadastrului general</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	OCPI, topografi	Idee proiect	-lucrări	OCPI

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementare	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
26.	<i>Actualizare Plan Urbanistic General, comuna Râu de Mori, județul Hunedoara</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>În derulare</i>	<i>- documentații - avize</i>	<i>MDRAPFE</i>
27.	<i>Acces pe platforme electronice (ghiseul.ro, etc)</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	<i>- implementare sistem</i>	<i>Buget local, alte surse</i>
28.	<i>Implementarea Registrul Electronic Național de Nomenclatură Stradală</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>ANCPI</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- implementare sistem</i>	<i>Buget local, alte surse</i>
29.	<i>Dezvoltarea serviciilor online oferite cetățenilor</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	<i>- implementare servicii</i>	<i>Buget local, alte surse</i>

V.2.3.Direcția de dezvoltare „Educație, cultură și sport”

Scurtă încadrare în context: Obiectivul 4 al Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă prevede extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE iar Obiectivul 3 al aceluiași document punctează asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri.

Pilonul 4 Educație, sănătate și sisteme sociale performante, al Strategiei de dezvoltare al Regiunii Vest, are ca țintă la orizontul anului 2030 crearea și dezvoltarea unei rețele școlare moderne, incluzive și performante, digitalizată, conectată cu mediul economic regional; dezvoltarea unui sistem eficient de pregătire pe tot parcursul vieții pentru locuitori; punerea bazelor unui sistem medical performant și inovator, conectat la practicile europene, adaptat noilor caracteristici sociale și demografice; echilibrarea disparităților medicale dintre mediul rural și cel urban; scăderea incidenței bolilor ca urmare a accentului crescut pus pe medicina de tip preventiv în rândul populației

Obiectivele specifice:

- Dezvoltarea/reabilitarea/modernizarea infrastructurii de învățământ la standarde europene;
- Promovarea valorilor și a identității culturale, pastrarea tradițiilor și a obiceiurilor;
- Educație continuă;
- Conștientizarea efectelor benefice ale sportului pentru sănătate;
- Dezvoltarea infrastructurii culturale la standarde europene;
- Dezvoltarea infrastructurii de agrement și recreere;
- Creșterea interesului locuitorilor comunei pentru moștenirea culturală;
- Reabilitarea și conservarea monumentelor de pe teritoriul comunei
- Creșterea nivelului de cunoaștere și utilizare a tehnologiilor de informație și comunicare;

- Dotări cu echipamente școlare, didactice și IT
- Promovarea sportului.

Tipurile de proiecte care se pot realiza pentru îndeplinirea acestor obiective sunt următoarele:

- Modernizarea și dotarea infrastructurii școlare, prin pregătirea de proiecte finanțabile prin fonduri europene și granturi;
- Construirea unor rețele de piste de biciclete și role;
- Programe de educație nonformală;
- Reabilitare Cetatea de Colț, comuna Râu de Mori
- Reabilitare Curtea nobiliară a Cândeștilor, comuna Râu de Mori
- Revitalizarea obiceiurilor și tradițiilor din comună, prin pregătirea de proiecte finanțabile prin programe naționale gestionate de Ministerul Culturii și Cultelor;
- Construire bază sportivă în comună și terenuri multifuncționale;
- Programe culturale reprezentative.
- Realizarea unui Master plan cultural al comunei

Implementarea acestor proiecte va avea ca efecte:

- existența unor condiții optime pentru procesul de educație și instruire a tinerilor din comună;
- asigurarea condițiilor pentru desfășurarea de activități culturale;
- asigurarea standardelor minimale de recreere și agrement pentru populația comunei, în special a tinerilor;
- creșterea nivelului de informare și de cultură al cetățenilor;
- conservarea și valorificarea obiectivelor de patrimoniu;
- dezvoltarea de parteneriate cu diverse entități;

- creșterea sentimentului de apartenență la comunitate;
- consolidarea unui „portofoliu” de obiceiuri și tradiții ale comunei, care să fie transmise mai departe generațiilor tinere.

Indicatorii de rezultat pentru aceste proiecte sunt : școli modernizate, cămine amenajate, dotări achiziționate, număr programe derulate, bază sportivă construită și dotată, creșă realizată, circuit amenajat, competiții organizate, centrul cultural, târguri organizate, teren sport construit, monumente reabilite, programe culturale derulate etc

Beneficiarii acestor proiecte sunt elevii, sportivii și întreaga comunitate.

Sursele de finanțare disponibile pentru aceste tipuri de proiecte sunt: PNRR, FEDR, PNDL, CNI, Programul Operațional Regional, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, bugetul de stat (Fondul de Mediu, Administrația Fondului Cultural Național), alte programe naționale, bugetul local, granturi etc

PORTOFOLIUL DE PROIECTE PENTRU EDUCAȚIE, CULTURĂ ȘI SPORT

Nr. Crt	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementare	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
30.	<i>Reabilitare/modernizare echiparea infrastructurii educaționale a Școlii Gimnaziale Râu de Mori, comuna Râu de Mori</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	În derulare	- SF și PT - execuție lucrări - achiziție dotări	<i>POR, PNDR, FEDR, buget local, alte surse de finanțare</i>
31.	<i>Reabilitare/modernizare echiparea infrastructurii educaționale a Școlii Bălanu, comuna Râu de Mori</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	În derulare	- SF și PT - execuție lucrări - achiziție dotări	<i>POR, PNDR, FEDR, buget local, alte surse de finanțare</i>
32.	<i>Reabilitare/modernizare echiparea infrastructurii educaționale a Școlii Clopotiva, comuna Râu de Mori</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	În derulare	- SF și PT - execuție lucrări - achiziție dotări	<i>POR, PNDR, FEDR, buget local, alte surse de finanțare</i>

Nr. Crt	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementare	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
33.	<i>Reabilitare/modernizare echiparea infrastructurii educaționale a Școlii Ostrov, comuna Râu de Mori</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	În derulare	- SF și PT - execuție lucrări - achiziție dotări	POR, PNDR, FEDR, buget local, alte surse de finanțare
34.	<i>Reabilitare/modernizare echiparea infrastructurii educaționale a Școlii Ohaba Sibișel, comuna Râu de Mori</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	În derulare	- SF și PT - execuție lucrări - achiziție dotări	POR, PNDR, FEDR, buget local, alte surse de finanțare
35.	<i>Construire terenuri și săli de sport la școli</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	În derulare	- SF și PT - execuție lucrări - achiziție dotări	POR, PNDR, FEDR, buget local, alte surse de finanțare
36.	<i>Construire creșă</i>	2022-2027	Primăria Râu de Mori	Școala	Idee proiect	- SF și PT - execuție lucrări - achiziție dotări	PNRR, alte surse

Nr. Crt	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
37.	<i>Conectarea școlilor la rețeaua de canalizare</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- SF și PT - execuție lucrări	PNDR, FEDR, buget local, alte surse de finanțare
38.	<i>Cabinet stomatolog și psihologic la școli</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- SF și PT - execuție lucrări	PNDR, FEDR, buget local, alte surse de finanțare
39.	<i>Dotarea și autorizarea cabinetelor medicale școlare</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- SF și PT - execuție lucrări - angajare medic și asistent	Surse proprii, Ministerul Sănătății, fonduri europene și naționale, alte surse
40.	<i>Dotare săli de clasă</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- necesar - achiziție dotări	PNRR, alte surse
41.	<i>Dotarea cabinetelor școlare cu aparatură</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- realizare necesar - dotare	Buget Local, Ministerul Educației și Cercetării, alte surse
42.	<i>Dotarea spațiilor de joacă ale grădinițelor cu mobilier adecvat</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- realizare necesar - dotare	Buget Local, Ministerul Educației și Cercetării, alte surse

Nr. Crt	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
43.	<i>Achiziție tablete școlare</i>	2021	Școala	Primăria Râu de Mori	În derulare	- realizare necesar - dotare	POC
44.	<i>Prevenire abandon școlar</i>	2021-2027	Școala	Fundația „Mara” Deva	În derulare	-	-
45.	<i>Organizarea de concursuri pentru elevi</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	În derulare	- stabilire tematică - organizare	Fonduri proprii, sponsorizări, Buget Local, Ministerul Educației și Cercetării, alte surse
46.	<i>Organizarea de tabere școlare</i>	2021-2027	Școala	Primăria Râu de Mori	În derulare	- planificare - organizare	Fonduri proprii, sponsorizări, Buget Local, Ministerul Educației și Cercetării, alte surse
47.	<i>Dezvoltarea unor programe de educare pentru toate categoriile de vârstă</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Școala, ONG-uri, orice persoane sau instituții interesate	Idee proiect	- identificare persoane interesate - desfășurarea de cursuri	Buget Local, ONG-uri, Ministerul Culturii și Identității Naționale, alte surse

Nr. Crt	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
48.	<i>Ofertă de seminarii de popularizare și educație pentru elevi și tineri în domeniul Flora și fauna zonei, Cultura mediului ambiant, geologie, pomicultură, apicultură, hidrologie, meteorologie etc.</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Școala, alte instituții și ONG-uri</i>	<i>Idee proiect</i>	<ul style="list-style-type: none"> - stabilire persoane responsabile - crearea unui portofoliu variat de seminarii - stabilire locații - desfășurare propriu zisă 	<i>Buget Local, Ministerul Educației și Cercetării, alte surse</i>
49.	<i>Programe de educație non-formală</i>	2021-2027	<i>Școala, Traineri</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Idee proiect</i>	<ul style="list-style-type: none"> - identificare persoane interesate - desfășurarea de programe 	<i>Buget Local, Ministerul Educației și Cercetării, alte surse</i>
50.	<i>Participarea la Programul Erasmus +</i>	2021-2027	<i>Școala</i>	<i>părinții</i>	<i>Idee proiect</i>	-	<i>Surse proprii, alte surse</i>
51.	<i>Participarea la programe europene pentru educație, eTwinning etc</i>	2021-2027	<i>Școala</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Idee proiect</i>	-	<i>Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale</i>

Nr. Crt	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
52.	<i>Centru de reînnoire a tradițiilor (produse handmade, împletirea de coșuri etc)</i>	2021-2027	<i>Școala</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- identificare locație - activități</i>	<i>Surse proprii, sponsorizări, fonduri europene și naționale</i>
53.	<i>Reabilitare Cetatea de Colț, comuna Râu de Mori</i>	2022-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Ministerul Culturii și Cultelor</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - execuție lucrări</i>	<i>RO-Cultura, granturi SEE, Ministerul Culturii și Cultelor, ONG-uri, alte surse naționale și internaționale</i>
54.	<i>Reabilitare Curtea nobiliară a Cândeștilor, comuna Râu de Mori</i>	2022-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Ministerul Culturii și Cultelor</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - execuție lucrări</i>	<i>RO-Cultura, granturi SEE, Ministerul Culturii și Cultelor, ONG-uri, alte surse naționale și internaționale</i>
55.	<i>Reabilitare și dotare cămin cultural Râu de Mori, comuna Râu de Mori, județ Hunedoara</i>	2022-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - execuție lucrări</i>	<i>PNDR, FEDR, buget local, alte surse de finanțare</i>
56.	<i>Reabilitare și dotare cămin cultural Clopotiva, comuna</i>	2022-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - execuție lucrări</i>	<i>PNDR, FEADR, buget local, alte surse de finanțare</i>

Nr. Crt	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
	<i>Râu de Mori, județ Hunedoara</i>						
57.	<i>Reabilitare și dotare cămin cultural Ostrov, comuna Râu de Mori, județ Hunedoara</i>	2022-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	- SF și PT - execuție lucrări	<i>PNDR, FEADR, buget local, alte surse de finanțare</i>
58.	<i>Reabilitare și dotare cămin cultural Unciuc, comuna Râu de Mori, județ Hunedoara</i>	2022-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	- SF și PT - execuție lucrări	<i>PNDR, FEADR, buget local, alte surse de finanțare</i>
59.	<i>Reabilitare și dotare cămin cultural Valea Dâljii, comuna Râu de Mori, județ Hunedoara</i>	2022-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	- SF și PT - execuție lucrări	<i>PNDR, FEADR, buget local, alte surse de finanțare</i>
60.	<i>Reabilitare și dotare cămin cultural Sibişel, comuna Râu</i>	2022-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	- SF și PT - execuție lucrări	<i>PNDR, FEADR, buget local, alte surse de finanțare</i>

Nr. Crt	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
	<i>de Mori, județ Hunedoara</i>						
61.	<i>Dezvoltarea unor programe de informare cu privire la beneficiile activităților sportive</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>ONG-uri, Cluburi Sportive, alte persoane interesate</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- identificare persoane interesate - desfășurarea de programe</i>	<i>Buget Local, ONG-uri, Ministerul Culturii și Identității Naționale, alte surse</i>
62.	<i>Construire bază sportivă în comuna Râu de Mori</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>ONG-uri, Cluburi Sportive, alte persoane interesate</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - execuție lucrări - achiziție dotări</i>	<i>PNDR, FEDR, buget local, alte surse de finanțare</i>
63.	<i>Construire teren de sport în comuna Râu de Mori</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - execuție lucrări - achiziție dotări</i>	<i>PNDR, FEDR, buget local, alte surse de finanțare</i>
64.	<i>Susținerea activităților de identificare a potențialilor</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	<i>- identificare potențiali parteneri</i>	<i>Grant – Finanțări pentru inițierea / dezvoltarea de parteneriate pentru</i>

Nr. Crt	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
	<i>parteneri din Statele Donatoare anterior/în timpul pregătirii proiectului, respectiv dezvoltarea de parteneriate în vederea depunerii, spre finanțare, a proiectelor culturale.</i>					- accesare proiecte culturale - implementare proiecte culturale	<i>promovarea diversității în artă și cultură</i>
65.	Înființare centru cultural	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Ministerul Culturii și Cultelor, alte instituții și persoane interesate	Idee proiect	- identificare teren - SF și PT - execuție lucrări - dotare - angajare personal	Buget Local, FEDR, ONG-uri, Ministerul Culturii și Identității Naționale, alte surse
66.	Realizare pistă de biciclete	2021-2027	Primăria Râu de Mori	-	Idee proiect	- SF și PT - execuție lucrări	PNRR, alte surse
67.	Amenajare circuit biciclete pentru competiții interne și internaționale	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Cluburi sportive, orice instituții și	Idee proiect	- SF și PT - execuție lucrări - stabilire parteneri	PNRR, FEADR, fonduri europene, alte surse

Nr. Crt	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
				<i>persoane interesate</i>			
68.	Realizarea de târguri de artă, schimburi culturale între diferite regiuni ale țării	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Ministerul Culturii și Cultelor, alte instituții și persoane interesate	Idee proiect	- stabilire responsabili - parteneriate - desfășurarea activităților	Buget Local, FEDR, ONG-uri, Ministerul Culturii și Identității Naționale, alte surse
69.	Programe culturale reprezentative	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Ministerul Culturii și Cultelor, alte instituții și persoane interesate	Idee proiect	- identificare programe - stabilire parteneriate - derulare programe	Buget Local, Ministerul Educației și Cercetării, alte surse
70.	Organizarea de festivaluri și zile festive	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Orice persoane și instituții interesate	Idee proiect	- calendar - activități	Fonduri proprii, sponsorizări, alte surse
71.	Păstrarea tradițiilor	2021-2027	Primăria Râu de Mori	locuitorii	Idee proiect	- realizarea de evenimente cu specific local	Administrația Fondului Cultural Național, Surse proprii, Ministerul

Nr. Crt	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementa-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
							<i>Culturii și Identității Naționale, alte surse</i>
72.	<i>Organizarea de competiții de pescuit, bărci, canoe etc.</i>	<i>2021-2027</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>orice persoane sau instituții interesate</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- identificare teren - promovare</i>	<i>Buget local, alte surse</i>

V.2.4.Direcția de dezvoltare „Sănătate și social”

Scurtă încadrare în context: Politica de Coeziune a UE 2021-2027 are ca prioritate investițională „O Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea.....incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate.”

Obiectivul 3 al Agendei 2030 are ca una din ținte asigurarea accesului universal la servicii de informare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri.

Obiectivele specifice:

- Dezvoltarea infrastructurii de tip social;
- Sprijinirea dezvoltării societății civile în domeniul social;
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru sănătate;
- Îmbunătățirea serviciilor medicale oferite cetățenilor comunei;
- Scăderea numărului persoanelor fără loc de muncă;
- Creșterea expertizei în pregătirea și implementarea de proiecte cu finanțare nerambursabilă;
- Creșterea nivelului de calificare a forței de muncă din comună;
- Recalificarea către domenii non-agricole; industrie, mestesuguri;
- Recalificarea către activități de producție ce au ca materie prima produsele agricole specifice comunei;
- Programe de educație non-formală;
- Scăderea numărului persoanelor fără locuință;
- O mai bună integrare a minorităților;
- Protejarea categoriilor sociale dezavantajate.

Tipurile de proiecte care se pot realiza pentru îndeplinirea acestor obiective sunt următoarele:

- Organizarea de cursuri de specializare pe domenii precum: scriere de proiecte, achiziții publice, management financiar, management de proiect ș.a., prin pregătirea de proiecte finanțabile prin POS DRU, POCU etc.

- Organizarea de cursuri de calificare pe ocupațiile cerute de piața muncii, prin pregătirea de proiecte finanțabile prin POS DRU, POCU.

- Programe de educație non-formală pentru toate categoriile de vârstă;

- Organizarea de cursuri de calificare și reorientare profesională către domenii non-agricole: producție, turism, meșteșuguri etc.;

- Programe pentru romi, atât pentru integrarea lor în societate cât și pentru accesul pe piața muncii;

- Programe pentru combaterea violenței domestice;

- Programe de informare a cetățenilor

- Rezolvarea situației juridice a terenurilor de sub casele neîntabulate și întabularea caselor respective;

- Identificarea/construirea unei clădiri cu destinația de centru social local și modernizarea și dotarea acesteia

- Asigurarea sprijinului pentru înființarea unui ONG care să activeze în domeniul social, prin acțiuni de informare a celor interesați de a pune bazele ONG-ului;

- Modernizarea dispensarelor medicale și dotarea acestora;

- Atragerea de personal medical specializat;

- Realizare cabinete medicale, psihologice și stomatologice la școli și la grădinițe;

Implementarea acestor proiecte va avea ca efecte:

- Creșterea competențelor și expertizei angajaților autorității locale și a agenților economici în ceea ce privește pregătirea de proiecte cu finanțare nerambursabilă;

- Creșterea nivelului de calificare al populației din comună;

- Dezvoltarea de abilitati și competențe în alte domenii;
- Creșterea calității vieții cetățenilor;
- Scăderea numărului persoanelor fără loc de muncă;
- O gestionare eficientă a resurselor umane la nivelul comunei;
- Oferirea de condiții bune de muncă populației active pentru a nu migra spre alte zone;
- O deschidere a capacității populației active de a activa și în alte domenii.
- Asigurarea condițiilor normale de viață pentru persoanele cu nevoi sociale;
- Dinamizarea sectorului social prin înființarea unui ONG care să se implice în respectarea standardelor în domeniu, în pregătirea și implementarea de proiecte;
- Îmbunătățirea calității vieții și creșterea speranței de viață; reducerea mortalității și creșterea natalității;

Indicatorii de rezultat pentru aceste proiecte sunt: număr dispensare avizate, număr dispensare modernizate, cabinete înființate, număr persoane ce beneficiază de cursuri de calificare, număr de programe și acțiuni derulate, număr de centre și cabinete realizate și dotate, număr ONG-uri înființate etc.

Beneficiarii acestor proiecte sunt persoanele ce aparțin grupurilor defavorizate, minorităților, persoanele ce doresc să se perfecționeze sau să se recalifice profesional, elevii, medicii, persoanele ce doresc să se implice activ în viața comunității și în general întreaga comunitate.

Sursele de finanțare disponibile pentru aceste tipuri de proiecte sunt: PNRR, POCU, Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative, PNDR, programe naționale, bugetul local.

PORTOFOLIUL DE PROIECTE PENTRU SĂNĂTATE ȘI SOCIAL

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementare	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
73.	<i>Modernizare și dotare dispensar medical</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Medicii</i>	<i>Idee proiect</i>	<ul style="list-style-type: none"> - SF și PT - execuție lucrări - stabilire dotări suplimentare necesare - achiziție 	<i>PNDL, FEADR</i>
74.	<i>Organizarea de cursuri de calificare și perfecționare profesională în comună (administrator pensiune, chelner, barman, bucătar, apicultor, fermier, tâmplar, fierar etc)</i>	2021-2027	<i>Formatorii profesionali</i>	<i>Primăria Râu de Mori, AJOFM, ONG-uri</i>	<i>Idee proiect</i>	<ul style="list-style-type: none"> - identificare locație - identificare persoane interesate - identificare formatori - cursuri 	<i>Finanțare pentru șomeri 100% de către AJOFM, prin organizarea de către ONG-uri și prin accesarea de fonduri prin PO de Dezvoltare a Resurselor Umane</i>
75.	<i>Organizarea de cursuri de specializare pt. scrierea de proiecte,</i>	2021-2027	<i>Formatorii profesionali</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Idee proiect</i>	<ul style="list-style-type: none"> - identificare locație - identificare persoane interesate 	<i>POCU, PODCA</i>

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementare	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
	<i>achiziții publice, management etc</i>					- identificare formatori - cursuri	
76.	Instruire funcționari publici	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Formatorii profesionali</i>	<i>Idee proiect</i>	- calificare personal	<i>PNRR, Buget local, POCU, PODCA</i>
77.	Perfectionarea pregătirii profesionale a fermierilor	2021-2027	<i>Formatorii profesionali</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Idee proiect</i>	- identificare locație - identificare persoane interesate - identificare formatori - cursuri	<i>FEADR; alte surse</i>
78.	Programe de consultare, informare și educare a cetățenilor	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>orice persoane sau instituții interesate</i>	<i>Idee proiect</i>	- identificare locație - identificare persoane interesate - identificare formatori - cursuri	<i>Buget local, ONG-uri, alte surse</i>

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementare	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
79.	<i>Acțiuni de conștientizare a populației cu privire la importanța comunicării dintre administrație și cetățeni</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	orice persoane sau instituții interesate	Idee proiect	- identificare persoane responsabile - desfășurarea de acțiuni	Buget local, alte surse
80.	<i>Activități pentru îmbunătățirea condițiilor de viață pentru persoanele de etnie romă și integrarea acestora</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	orice persoane sau instituții interesate	Idee proiect	- identificare persoane responsabile - parteneriate - desfășurarea de acțiuni	POCU, Fondul Social European, Agenția Națională pentru Romi
81.	<i>Realizarea unui parteneriat public între administrația locală, societățile comerciale și cetățeni.</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	orice persoane sau instituții interesate	Idee proiect	- identificare potențiali parteneri - stabilire condiții parteneriat	Buget local, alte surse
82.	<i>Programe de educație nonformală pentru toate categoriile de vârstă</i>	2021-2027	Furnizori de servicii de educație	Primăria Râu de Mori	Idee proiect	- identificare persoane responsabile	Buget local, POCU, alte surse

Nr. Crt.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implementare	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
						- desfășurarea de programe	
83.	<i>Realizare cabinete medical și stomatologic la școală</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Medicii,</i>	<i>Idee proiect</i>	- SF și PT - execuție lucrări - angajare personal	<i>Buget local și Buget de stat</i>
84.	<i>Construire locuințe sociale</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	- SF și PT - execuție lucrări	<i>Fonduri europene și naționale, alte surse</i>
85.	<i>Înființare centru social</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>Idee proiect</i>	- SF și PT - execuție lucrări - dotare	<i>Fonduri europene și naționale, alte surse</i>
86.	<i>Asigurarea sprijinului pentru înființarea unui ONG care să activeze în domeniul social</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>orice persoane sau instituții interesate</i>	<i>Idee proiect</i>	- identificare persoane interesate - acordarea de consultanță	<i>Buget local, ONG-uri, alte surse</i>
87.	<i>Incluziune socială, combaterea sărăciei și a discriminării</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	-	<i>În derulare</i>	- Identificare grup țintă; - acțiuni	<i>POCU, alte surse</i>

V.2.5.Direcția de dezvoltare „ Protecția mediului și păduri”

Scurtă încadrare în context: Obiectivul 15 al Agendei 2030 are printre altele ca ținte asigurarea conservării ecosistemelor, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă; tranziția către o economie circulară prin abordări complementare ce implică metode tradiționale și tehnologii de ultimă generație pentru restabilirea/refacerea capitalului natural și reducerea dependenței de fertilizatorii sintetici și de pesticide, pentru combaterea degradării solului precum și restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de inundații.

Obiective specifice:

• Îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul;

- Atingerea unui grad ridicat de raționalitate în problemele de mediu;
- Implicarea comunității în problemele de mediu;
- O mai bună conștientizare a influenței factorilor de mediu asupra calității vieții;
- Stabilirea de colaborări și parteneriate cu ONG-uri active pe probleme de mediu.
- Protecția și exploatarea rațională a pădurilor

Tipurile de proiecte:

- Proiecte de ecologizare a văilor;
- Plantări în vederea reîmpăduririi;
- Studiu privind zonele de risc și măsuri adecvate pentru înlăturarea factorilor de risc;
- Măsuri de ecologizare a terenurilor degradate și redarea lor în fondul funciar;
- Conservarea solului și protecția împotriva eroziunii;
- Investiții în surse regenerabile de energie;
- Elaborarea planurilor de intervenție și prevederea unor măsuri speciale pentru evitarea accidentelor de mediu;

- Stabilirea unui program de inventariere, analizare, diseminare a deciziilor locale privind capitalul natural și protecția mediului;

-Realizarea unui program anual privind opinia comunitară în legătură cu deciziile publice și private în domeniul mediului;

-Dezvoltarea unui Grup de Lucru Comunitar la nivel local cu rol de analiză și diseminare a deciziilor de mediu;

-Înființarea de ONG-uri pe probleme de mediu;

-Elaborarea unor broșuri specifice fiecărui tip de proiect finanțat pentru mediu și educație ecologică, prin acțiuni și obiective și diseminarea acestora în comunitate;

-Participarea la seminarii în scopul diseminării și informării comunității cu privire la oportunități de finanțare, eligibilități, opinii, obiective comunitare;

-Crearea bazei de date interactivă cu privire la competențe, responsabilități, timpi de reacție, modele și structuri funcționale eficiente.

- Realizarea de împăduriri pe suprafețele unde s-au realizat exploatare în vederea refacerii fondului forestier

Indicatorii de rezultat pentru aceste proiecte sunt: kilometri de vale ecologizată; număr puieți plantați, studii efectuate, măsuri identificate și luate în vederea prevenirii accidentelor de mediu; suprafața de teren redată fondului funciar; ONG de mediu înființat; număr de seminarii, străzi iluminate ecologic, utilizarea de surse de energie regenerabilă și alternativă etc.

Beneficiarii acestor proiecte : generațiile existente și viitoare.

Sursele de finanțare pentru implementare acestor proiecte sunt Programul Operațional Mediu, PNRR, ONG-uri, buget local și alte surse

PORTOFOLIUL DE PROIECTE PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI ȘI PĂDURI

Nr. Cr t.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implemen ta-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
88.	<i>Măsurile de ecologizare a terenurilor degradate, neproductive și redarea lor în fondul funciar</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	proprietarii terenurilor	Idee proiect	- stabilire responsabili - parteneriate - implementare măsuri	Surse proprii, fonduri naționale și europene, programe mediu, alte surse
89.	<i>Studiu privind zonele de risc și măsuri adecvate pentru înlăturarea factorilor de risc</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	APM, ISU, ONG-uri mediu, persoane interesate	Idee proiect	- stabilire responsabili - parteneriate - elaborare studiu - aplicare măsuri	Surse proprii, ONG-uri, alte surse
90.	<i>Conservarea solului și protecția împotriva eroziunii</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	proprietarii terenurilor	Idee proiect	- stabilire responsabili - parteneriate - identificare și implementare măsuri	Surse proprii, fonduri naționale și europene, programe mediu, alte surse
91.	<i>Crearea bazei de date interactivă cu privire la competențe, responsabilități, timpi de reacție, modele și</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	ISU, APM, ONG-uri mediu, persoane interesate	Idee proiect	- stabilire responsabili - stabilire parteneriate - elaborare bază de date	Surse proprii, ONG-uri, alte surse

Nr. Cr t.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implemen ta-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
	<i>structuri funcționale eficiente</i>						
92.	<i>Elaborarea planurilor de intervenție și prevederea unor măsuri speciale pentru evitarea accidentelor de mediu</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	APM, ISU, ONG-uri mediu, persoane interesate	Idee proiect	- stabilire responsabili - parteneriate - elaborare bază de date	Surse proprii, ONG-uri, alte surse
93.	<i>Stabilirea unui program de inventariere, analizare, diseminare a deciziilor locale privind capitalul natural și protecția mediului și dezvoltarea unui Grup de lucru Comunitar cu acest rol</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	APM, ONG-uri mediu, persoane interesate	Idee proiect	- stabilire persoane responsabile - stabilire parteneriate - elaborare program	Surse proprii, ONG-uri, alte surse
94.	<i>Acțiuni de ecologizare a văilor</i>	2021-2027	Primăria Râu de Mori	Apele Române	Idee proiect	- identificare zone - implicare cetățeni	Surse proprii, alte surse

Nr. Cr t.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implemen ta-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
95.	<i>Cadastrarea apelor</i>	2021-2027	<i>Apele Române</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- măsurători - documentație</i>	<i>PNRR</i>
96.	<i>Obținerea energiei electrice din surse de energie regenerabilă și alternativă</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>APM</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - lucrări - racordare la rețea</i>	<i>FEADR, PNRR, CNI, programe mediu, fonduri europene și naționale</i>
97.	<i>Iluminat stradal ecologic</i>	2021-2027	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>APM</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- SF și PT - execuție lucrări</i>	<i>Surse proprii, fonduri naționale și europene, programe mediu, alte surse</i>
98.	<i>Realizarea de împăduriri pe suprafețele unde s-au realizat exploatări în vederea refacerii fondului forestier</i>	2021-2027	<i>Proprietarii de suprafețe pădure</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- stabilire necesar puiet - plantare</i>	<i>PNRR, fonduri de mediu; alte surse</i>
99.	<i>Înființarea de ONG-uri pe probleme de mediu</i>	2021-2027	<i>persoane fizice sau juridice</i>	<i>Primăria Râu de</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- identificare persoane interesate - înscrierea în Registrul Asociațiilor și Fundațiilor</i>	<i>Surse proprii, alte surse</i>

Nr. Cr t.	Denumirea Proiectului propus	Termen de implemen-ta-re	Instituția responsabilă	Parteneri	Stadiu proiect	Acțiuni	Surse de finanțare
				<i>Mori ; APM</i>		<i>- elaborarea de programe - desfășurarea de acțiuni</i>	
<i>100</i>	<i>Elaborarea unor broșuri specifice fiecărui tip de proiect finanțat pentru mediu și educație ecologică, prin acțiuni și obiective și diseminarea acestora în comunitate</i>	<i>2021-2027</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>APM , ONG-uri mediu, persoane interesate</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- stabilire persoane responsabile - parteneriate - elaborare broșuri - diseminare broșuri</i>	<i>Surse proprii, APM, ONG-uri, alte surse</i>
<i>101</i>	<i>Informarea comunității cu privire la oportunități de finanțare, eligibilități, opinii, obiective comunitare de mediu</i>	<i>2021-2027</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>APM, ONG-uri mediu, persoane interesate</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- postarea pe site a finanțarilor gen Casa Verde - participare la seminarii</i>	<i>Surse proprii, APM, ONG-uri, alte surse</i>
<i>102</i>	<i>Colectarea selectivă a deșeurilor</i>	<i>2021-2027</i>	<i>Primăria Râu de Mori</i>	<i>Operato-rul de deșeuri</i>	<i>Idee proiect</i>	<i>- amplasare tomberoane - ridicare - reciclare - depozitare</i>	<i>Surse proprii, alte surse</i>

Capitolul VI.

<u>Monitorizare și evaluare</u>
--

Strategia de dezvoltare a comunei Râu de Mori, județul Hunedoara este un document de planificare strategică pentru perioada 2021– 2027 ce dorește să furnizeze toate elementele necesare luării unor decizii locale corecte și coerente, să reprezinte un ghid de regenerare și dezvoltare a comunei în deplin acord cu voința cetățenilor și cu direcțiile de dezvoltare locale, regionale, naționale și europene și reprezintă documentul fundamental al planului de dezvoltare al comunei cu rol în orientarea dezvoltării economico – sociale și în accesarea fondurilor Uniunii Europene.

Ca orice instrument eficient de management, Strategia de dezvoltare a comunei Râu de Mori este dinamică și adaptabilă oportunităților ce se ivesc, urmând a fi receptivă schimbărilor și conjuncturilor, precum și legislației în vigoare, dar păstrând totuși direcțiile strategiilor de dezvoltare regională și națională, dar și directivelor, valorilor și principiilor europene. Proiectele ce se propun a fi implementate vor fi accesate și funcție de disponibilitatea surselor de finanțare și de apariția unor alte potențiale surse de finanțare.

În vederea supravegherii și monitorizării implementării strategiei se va forma un comitet de monitorizare.

Comitetul va urmări implementarea Strategiei de dezvoltare locală, funcție de indicatorii de rezultat identificați pentru fiecare proiect și va oferi recomandări și soluții conform situației la momentul respectiv pentru îmbunătățirea Planului Operațional.

Listă abrevieri

GAL	Grup de acțiune locală
APM	Agenția pentru Protecția Mediului
CAEN	Clasificarea activitatilor din economia națională
S.R.L.	Societate cu răspundere limitată
S.A.	Societate pe acțiuni
AJOFM	Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă
UE	Uniunea Europeană
SDD	Strategia de Dezvoltare Durabilă
SEE	Spațiu Economic European
ISU	Inspectoratul pentru Situații de Urgență
POCU	Program Operațional Capital Uman
APM	Agenția pentru Protecția Mediului
ISU	Inspectoratul pentru Situații de Urgență
CLSU	Comitetului Local pentru Situații de Urgență
LMI	Lista Monumentelor Istorice
TVA	Taxa pe valoarea adăugată
ONU	Organizația Națiunilor Unite
ONG	Organizație Non Guvernamentală
OSPA	Oficiu de Studii Pedologice și Agrochimice
AFCN	Administrația Fondului Cultural Național
PO	Program Operațional
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
PNDL	Programul Național de Dezvoltare Locală
P.A.T.J.	Plan de Amenajare a Teritoriului Județean
PUG	Plan Urbanistic General
S.W.O.T.	Puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări
ORC	Oficiul Registrului Comerțului
FSE	Fondul Social European
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală

AFM	Administrația Fondului de Mediu
SF	Documentație de avizare a lucrărilor de intervenție
PT	Proiect tehnic
MDRAPFE	Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene

Bibliografie:

Politica de coeziune UE 2021-2027

Strategia de inovare pentru perioada 2021-2027

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030

Strategia de dezvoltare 2021 – 2027 a Regiunii Vest

Strategia de dezvoltare a județului Hunedoara

Masterplan județ Hunedoara

Strategia de dezvoltare 2014 - 2020 a comunei Râu de Mori, județul Hunedoara

Strategia europeană pentru persoanele cu dizabilități

Raport anual privind starea mediului în județul Hunedoara, anul 2019

Planul Urbanistic General al comunei Râu de Mori, județul Hunedoara

Lista monumentelor istorice, județul Hunedoara

Planul Național de Redresare și Reziliență

Raport tehnic-operativ asupra situației din zootehnie la 20.02.2020

Situația Statistică a terenurilor la 31 decembrie 2020

Dicționarul istoric al localităților din România

Repertoriul Arheologic al județului Hunedoara, Sabin Adrian Luca, 2008

Anexa 1 - Lista agenților economici ce-și desfășoară activitatea în comună

AGENTUL ECONOMIC	LOCALITATE	CLASA	CAEN
ABC DEBO COM SRL	Ostrovel	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
ADAM IOSIF EUGEN PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Clopotiva	4333	Lucrări de pardosire și placare a pereților
AGRALIMAR SRL	Ostrov	0111	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase
ALB ARON ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Sibișel	0125	Cultivarea fructelor arbuștilor fructiferi, căpșunilor, nuciferilor și a altor pomi fructiferi
ALB DANIEL ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Sibișel	0141	Creșterea bovinelor de lapte
ALB VALENTIN PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Sibișel	0141	Creșterea bovinelor de lapte
ALB VOINEA ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Sibișel	0113	Cultivarea legumelor și a pepenilor, a rădăcinoaselor și tuberculilor
ALEXI MIXT STORE S.R.L.	Ostrov	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
AMPRENTA MAD S.R.L.-D.	Ostrovu Mic	7220	Cercetare- dezvoltare în științe sociale și umaniste
ANCEA DĂNUȚ COSTEL ÎNTREPRINDERE FAMILIALĂ	Valea Dâljii	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
ANDFLADA SRL	Râu de Mori	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
ANDRAȘ MIHAIELA DORINA PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Unciuc	0149	Creșterea altor animale

ANDREI WOLF TRANS S.R.L.	Clopotiva	4941	Transporturi rutiere de mărfuri
ANDRIS AUTOTRANS SRL	Clopotiva	4941	Transporturi rutiere de mărfuri
ARA IONY INSTAL SRL	Râu de Mori	4322	Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat
ARVIGĂU NICU ADINEL ÎNTRERINDERE FAMILIALĂ	Clopotiva	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
AUTO BY PASS S.R.L.	Clopotiva	4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor
AVRĂMESCU AUREL FERMIER PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ohaba-Sibișel	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
BARBONI OPREAN IOANA ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Clopotiva	5590	Alte servicii de cazare
BĂBĂU VALERIU ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Clopotiva	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
BĂLUCONI SCOROBETE DANIEL PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Clopotiva	0145	Creșterea ovinelor și caprinelor
BEJUȘCĂ LAVINIA MARINELA ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Brazi	0141	Creșterea bovinelor de lapte
BELLA JESSY GABRY S.R.L.	Râu de Mori	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
BEUCĂ DĂNUȚ PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ohaba-Sibișel	0141	Creșterea bovinelor de lapte
BEUCĂ MARINEL ȘTEFAN ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Ohaba-Sibișel	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
BEUCĂ N. NISTOR PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Sibișel	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)

Strategia de dezvoltare a comunei Râu de Mori, județul Hunedoara, pentru perioada 2021 - 2027

BEUCĂ NISTOR PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Sibișel	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
BEUCĂ SIMON MIXT ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Ohaba-Sibișel	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
BIO ZONE TURISM SRL	Clopotiva	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
BIRSAN IONEL "MARA" ÎNTREPRINDERE FAMILIALĂ	Râu de Mori	5590	Alte servicii de cazare
BISTRIAN REMUS PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Valea Dâljii	0124	Cultivarea fructelor semințoase și sămburoase
BISTRIAN ROMEO IONEL PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Valea Dâljii	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
BLIND BARBERS S.R.L.	Ostrov	9602	Coafură și alte activități de înfrumusețare
BOCANII SRL	Ostrovu Mic	0147	Creșterea păsărilor
BOGDAN LENUȚA ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Râu de Mori	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
BOJIN I. MARIA ÎNTREPRINDERE FAMILIALĂ	Ostrov	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
BOJIN VOICU ÎNTREPRINDERE FAMILIALĂ	Ostrov	0141	Creșterea bovinelor de lapte
BONA LĂCRĂMIOARA MARIANA ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Brazi	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
BORA IULIA PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ostrov	0145	Creșterea ovinelor și caprinelor

Strategia de dezvoltare a comunei Râu de Mori, județul Hunedoara, pentru perioada 2021 - 2027

BRĂILĂ SERGIU CĂLIN PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ostrov	4540	Comerț cu motociclete, piese și accesorii aferente; întreținerea și repararea motocicletelor
BRĂILĂ VICTORIAN IONEL PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Râu de Mori	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
BUDĂU ANGELA VICTORIA ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Râu de Mori	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
BUDĂU DINU FLORENTIN PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Valea Dâljii	0141	Creșterea bovinelor de lapte
BUDĂU OLIMPIA ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Brazi	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
BUILDAJ MODERN S.R.L.	Ostrov	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
BUSINESS DINAMIC SRL	Clopotiva	5510	Hoteluri și alte facilități de cazare similare
CARO SILVA REX SRL	Râu de Mori	0210	Silvicultură și alte activități forestiere
CATONE EXIM COM SRL	Clopotiva	4673	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare
CĂLINUȘ DIVERS SRL	Valea Dâljii	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
CERBUL RETEZAT S.R.L.	Clopotiva	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
CERNA DORINA DORICA ÎNTRERINDERE FAMILIALĂ	Sibișel	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
CERNA EUSEBIUS-MIRCEA PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ohaba-Sibișel	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
CERNA IOVIAN PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Sibișel	0149	Creșterea altor animale

CERNA VICTORIAN PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Sibișel	0141	Creșterea bovinelor de lapte
CIOROGAR SIMION CORNELIU PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Sibișel	0141	Creșterea bovinelor de lapte
CIUCĂNEL DĂNUȚ PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Valea Dâljii	4941	Transporturi rutiere de mărfuri
CÎNDA MARIANA ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Sibișel	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
CLOPOS SAGA S.R.L.	Clopotiva	5811	Activități de editare a cărților
COCARIU DANIEL VIRGIL PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Râu de Mori	4791	Comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin Internet
COCARIU IONELA PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Râu de Mori	7830	Servicii de furnizare și management a forței de muncă
COCOLOȘ ROXANA RAHELA PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ohaba-Sibișel	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
COZAC P. PAVEL ION PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ostrov	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
CRISTIAN CIVIL CONSTRUCT S.R.L.	Brazi	4211	Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor
CRISTIANA MIXT SRL	Râu de Mori	5630	Baruri și alte activități de servire a băuturilor
CRISTINA MEDASILV SRL	Brazi	4939	Alte transporturi terestre de călători n.c.a
DAJ MARINICĂ ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Ohaba-Sibișel	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
DANIEL RURAL CON S.R.L.	Sibișel	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale

DANIELA MONTURISM S.R.L.	Râu de Mori	5590	Alte servicii de cazare
DANY CRISTOMY SRL	Clopotiva	5630	Baruri și alte activități de servire a băuturilor
DARIACOMNARCY S.R.L.	Clopotiva	4941	Transporturi rutiere de mărfuri
DĂBUCEAN GHEORGHE PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Unciuc	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
DĂBUCIAN IOANA ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Râu de Mori	5630	Baruri și alte activități de servire a băuturilor
DĂLINESCU AUREL ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Ostrovel	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
DEAC ROXANA SELENA PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Clopotiva	9602	Coafură și alte activități de înfrumusețare
DELWYN BUSINESS SRL	Râu de Mori	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
DEMPAS PAVAJE S.R.L.	Sibișel	2361	Fabricarea produselor din beton pentru construcții
DIGITAL INK SMART SOLUTIONS S.R.L.	Clopotiva	6202	Activități de consultanță în tehnologia informației
DINU CĂTĂLIN MARIAN PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Râu de Mori	4322	Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat
DIVERTIS COMPROD SRL	Râu de Mori	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
DOGAR ADRIAN PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Sibișel	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
DOGAR IRONIM ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Sibișel	0161	Activități auxiliare pentru producția vegetală

Strategia de dezvoltare a comunei Râu de Mori, județul Hunedoara, pentru perioada 2021 - 2027

DRAGOȘ MIA SILVICA PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ostrov	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
DRUȚULESC PETRU PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ostrov	0113	Cultivarea legumelor și a pepenilor, a rădăcinoaselor și tuberculilor
DRUȚULESCU I. IOAN LIVIU PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ostrovel	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
DUCA OANA MARIA PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Clopotiva	6399	Alte activități de servicii informaționale n.c.a.
DUMITRESC ADAM ÎNTREPRINDERE FAMILIALĂ	Unciuc	0113	Cultivarea legumelor și a pepenilor, a rădăcinoaselor și tuberculilor
EMA & OVI S.R.L.	Clopotiva	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
EMIDALONA ART S.R.L.	Râu de Mori	2511	Fabricarea de construcții metalice și părți componente ale structurilor metalice
EMILUȘ COM SRL	Clopotiva	4677	Comerț cu ridicata al deșeurilor și resturilor
ENĂȘONI ANUȚA PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Râu de Mori	4782	Comerț cu amănuntul al textilelor, îmbrăcăminte și încălțăminte efectuat prin standuri, chioșcuri și piețe
EURO GEANINA S.R.L.	Ohaba-Sibișel	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
EXTOUR MEDIA S.R.L.	Clopotiva	6010	Activități de difuzare a programelor de radio
FAMILY VIOLETA S.R.L.	Unciuc	3109	Fabricarea de mobilă n.c.a.
FLOARE DE STÂNCĂ S.R.L.	Râu de Mori	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
FRANCESCA PREST SERV S.R.L.	Râu de Mori	5590	Alte servicii de cazare

FUCĂ NELUC PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Brazi	7112	Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea
GANEA AUREL ÎNTREPRINDERE FAMILIALĂ	Unciuc	0141	Creșterea bovinelor de lapte
GAVRILONI GABRIEL CĂLIN PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Unciuc	4719	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare
GĂRDEAN IRINA MIOARA PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Brazi	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
GIRL'S CURLS SRL	Clopotiva	9313	Activități ale centrelor de fitness
GÎNȚĂGAN MSD S.R.L.	Sibișel	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
GÎNȚĂGAN RUBEN ADRIAN PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ohaba-Sibișel	0145	Creșterea ovinelor și caprinelor
GONGOLA MIRELA VIOLINA PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Valea Dâljii	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
GRĂMADĂ CRISTINA GABRIELA ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Râu de Mori	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
GROZA IOAN INSTRUCTOR ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Clopotiva	8553	Școli de conducere (pilotaj)
HĂRĂNGĂU I. MARIUS COSMIN ÎNTREPRINDERE FAMILIALĂ	Brazi	0149	Creșterea altor animale
HERCZEG STELUȚA ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Ostrov	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
HERMANN INVEST & TRAVEL S.R.L.	Râu de Mori	7990	Alte servicii de rezervare și asistență turistică

Strategia de dezvoltare a comunei Râu de Mori, județul Hunedoara, pentru perioada 2021 - 2027

HYDRAULIC DRILLING SERVICE S.R.L.	Clopotiva	3312	Repararea mașinilor
IACOBONI MARIUS VIOLIN PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Unciuc	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
INK PINK S.R.L.	Clopotiva	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
IONY & DAMY TRANS SRL	Râu de Mori	4941	Transporturi rutiere de mărfuri
IOVĂNEASĂ IOSIF PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Valea Dâljii	1101	Distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice
IOVĂNEASĂ PAVEL ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Valea Dâljii	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
IOVĂNEASĂ VIOLETA DANIELA ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Valea Dâljii	4719	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare
ISACONI DUMITRU MIHAI ÎNTRERINDERE FAMILIALĂ	Ostrov	0113	Cultivarea legumelor și a pepenilor, a rădăcinoaselor și tuberculilor
IUBAȘ A. REBECA AURORA ÎNTRERINDERE FAMILIALĂ	Valea Dâljii	0113	Cultivarea legumelor și a pepenilor, a rădăcinoaselor și tuberculilor
IVAN VASILE ÎNTRERINDERE FAMILIALĂ	Râu de Mori	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
JIAN FLAVIUS ZAHARIE PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ohaba-Sibișel	0141	Creșterea bovinelor de lapte
JURJI CORINA-MONICA ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Râu de Mori	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
KIEL JESSIE FOOD S.R.L.	Clopotiva	2223	Fabricarea articolelor din material plastic pentru construcții
LARISA TOPOCAD TEAM S.R.L.	Unciuc	7112	Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea

LASCAUTODIVERS L.C.I. S.R.L.	Ostrov	4532	Comerț cu amănuntul de piese și accesorii pentru autovehicule
LORALIS TRADING SRL	Brazi	7430	Activități de traducere scrisă și orală (interpreți)
LUPȘA TRUCK TRANS S.R.L.	Ostrovel	4941	Transporturi rutiere de mărfuri
MACOVEI NICOLAE BOGDĂNEL PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ostrov	4322	Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat
MANG DOINA PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Râu de Mori	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
MARALBO EXPERT S.R.L.	Clopotiva	6202	Activități de consultanță în tehnologia informației
MARALBO SOFTWARE S.R.L.	Clopotiva	6201	Activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat client)
MAX TECH SOUND SRL	Râu de Mori	8230	Activități de organizare a expozițiilor, târgurilor și congreselor
MICU ȘERBU NUȚA PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Clopotiva	9602	Coafură și alte activități de înfrumusețare
MIHALI VITTORIA LOREDANA ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Brazi	0113	Cultivarea legumelor și a pepenilor, a rădăcinoaselor și tuberculilor
MINUCA ALICOM SRL	Ostrov	5630	Baruri și alte activități de servire a băuturilor
MITUCĂ MARINELA PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Clopotiva	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
MONI COMTRUST S.R.L.	Ostrovel	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
MUNTEAN GABRIELA CRISTINA PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Valea Dâljii	0149	Creșterea altor animale
MUNTEAN PAVEL IOSIF PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Valea Dâljii	0149	Creșterea altor animale

Strategia de dezvoltare a comunei Râu de Mori, județul Hunedoara, pentru perioada 2021 - 2027

MUNTEANU ADINA FERMIER PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Brazi	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
NARCIS SAM ONE SRL	Sibișel	0130	Cultivarea plantelor pentru înmulțire
NATALES SANDRA S.R.L.	Ostrovu Mic	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
NICULESC AUREL GABRIEL ÎNTRERINDERE FAMILIALĂ	Ostrov	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
NIST-TEI SRL	Ohaba-Sibișel	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
NORI BIJOU SRL	Clopotiva	9329	Alte activități recreative și distractive n.c.a.
OCOLUL SILVIC RETEZATUL CLOPOTIVA - RÂU DE MORI SRL	Râu de Mori	0210	Silvicultură și alte activități forestiere
OLARIU MIRELA CARMELUȚA PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Unciuc	0146	Creșterea porcinelor
OLIMAG DAUCOM S.R.L.	Brazi	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
ONEA STELIAN ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Clopotiva	9329	Alte activități recreative și distractive n.c.a.
OPÂRLESCU FLORIN LUCIAN PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Valea Dâljii	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
OPÂRLESCU SIMION DINU ÎNTRERINDERE INDIVIDUALĂ	Valea Dâljii	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
OPREAN MIHAELA PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Valea Dâljii	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
OPRIC DORU ÎNTRERINDERE FAMILIALĂ	Ostrov	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)

OPRIC MIHĂIȚĂ MARIUS PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ostrov	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
PATAVISSA CASA 77 S.R.L.	Clopotiva	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
PĂCURAR AURELIA ÎNȚREPRINDERE FAMILIALĂ	Brazi	4719	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare
PĂSCONI LOREDANA COSMINA ÎNȚREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Clopotiva	0113	Cultivarea legumelor și a pepenilor, a rădăcinoaselor și tuberculilor
PĂTRĂU IONELUȚ OVIDIU PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Unciuc	0141	Creșterea bovinelor de lapte
PETMAR SPEDITION SRL	Clopotiva	4941	Transporturi rutiere de mărfuri
PETRAȘCU CERASELA GEORGETA ÎNȚREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Clopotiva	9602	Coafură și alte activități de înfrumusețare
PETRUC P.I. IOAN ÎNȚREPRINDERE FAMILIALĂ	Clopotiva	0149	Creșterea altor animale
PETRUȚ ANA MARIA IZABELA ÎNȚREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Clopotiva	4719	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare
POALELE MUNTELUI S.R.L.	Brazi	5610	Restaurante
PREDONI IOAN PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ostrovu Mic	0111	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase
PRIGOREANU CRISTIAN-ERONIM PERSONĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Sibișel	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
RADU-DANI CONSTRUCT S.R.L.	Ohaba-Sibișel	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
RAOUL IMPACT SOFTWARE S.R.L.	Clopotiva	6202	Activități de consultanță în tehnologia informației

Strategia de dezvoltare a comunei Râu de Mori, județul Hunedoara, pentru perioada 2021 - 2027

RAROX & BRG17 LOGISTIC SRL	Suseni	4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor
RAUL ȘI DANI TURISM S.R.L.	Clopotiva	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
RDM AUTO NEI S.R.L.	Râu de Mori	4520	Întreținerea și repararea autovehiculelor
RÎUDEMOREANA SRL	Râu de Mori	8121	Activități generale de curățenie a clădirilor
ROBEN INDUSTRY S.R.L.	Ostrov	3240	Fabricarea jocurilor și jucăriilor
ROMANESCU MIRCEA EUGEN ÎNTRINDERE FAMILIALĂ	Ostrov	0111	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase
ROTOR EXTREME S.R.L.	Clopotiva	4791	Comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin Internet
ROXEDY TRAVEL SRL	Râu de Mori	5590	Alte servicii de cazare
RUS V. ANETA ÎNTRINDERE FAMILIALĂ	Râu de Mori	0150	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)
SARA RAUL SIB S.R.L.	Sibișel	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
SILVA CEMBRA SRL	Clopotiva	1610	Tăierea și rindeluirea lemnului
SIMALPIN IANIS SRL	Valea Dâljii	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
SIMONIC COMTRUST SRL	Ostrovel	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
SOTTO TERRA MAX SRL	Clopotiva	4931	Transporturi urbane, suburbane și metropolitane de călători
SPECIAL TOUCH SRL	Clopotiva	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
STANISLAV ILIE ÎNTRINDERE FAMILIALĂ	Clopotiva	0111	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase
STANISLAV LIA CLAUDIA ÎNTRINDERE INDIVIDUALĂ	Clopotiva	4751	Comerț cu amănuntul al textilelor, în magazine specializate

SUCIONI IONEL PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ostrov	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
ȘIARA LUCIA ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Suseni	5590	Alte servicii de cazare
ȘTEFĂNIC ELISEI TIMOTEI PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Sibișel	0141	Creșterea bovinelor de lapte
TSUNAMI CONSTRUCT 2009 SRL	Ostrov	4120	Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
TYLERCREȚU CLOTHES S.R.L.-D.	Râu de Mori	4779	Comerț cu amănuntul al bunurilor de ocazie vândute prin magazine
UP ADVENTURE SRL	Clopotiva	8230	Activități de organizare a expozițiilor, târgurilor și congreselor
VARAN VOICHITA REZA PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Ostrov	4711	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
VÎRVESCU TITEL PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Clopotiva	4941	Transporturi rutiere de mărfuri
VOINA CRISTINA PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Clopotiva	5520	Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată
VULCU MIHAELA LUCICA PERSOANĂ FIZICĂ AUTORIZATĂ	Clopotiva	8299	Alte activități de servicii suport pentru întreprinderi n.c.a.
YZA BELART DECOR S.R.L.	Clopotiva	4776	Comerț cu amănuntul al florilor, plantelor și semințelor; comerț cu amănuntul al animalelor de companie și a hranei pentru acestea, în magazine specializate